

XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Állam-és Jogtudományi Szekció

Budapest, 2015. március 31.– 2015. április 2.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

KTK

Az emberkereskedelem hazai szabályozása
– A Magyarországon észlelt áldozatok eljárásjogi helyzete

Szerző: **Czigli Vivien**
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar

Konzulens: **dr. Szuhai Ilona, tanársegéd**
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar

CÍM: Az emberkereskedelem hazai szabályozása– A Magyarországon észlelt áldozatok eljárásjogi helyzete (The domestic regulation of human trafficking- The procedural situation of perceived victims in Hungary)

Dolgozat lezárásának időpontja: 2014. október 25.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	5
2. AZ EMBERKERESKEDELEM HAZAI SZABÁLYOZÁSA AZ EURÓPAI UNIÓS MINIMUMELVEK TÜKRÉBEN	7
2.1 A Palermói Jegyzőkönyv	9
2.1.1 A Jegyzőkönyv célja	9
2.1.2 Főbb szabályozási területei	9
2.1.2.1 Áldozatvédelem.....	9
2.1.2.2 Megelőzés, együttműködés és más intézkedések.....	9
2.1.3 Az emberkereskedelem fogalma	9
2.2 2011/36/EU irányelv	10
2.3 A 2012. évi C. törvény (új Btk.).....	11
2.3.1 Az új törvény megalkotásának szükségessége	11
2.3.2 Az emberkereskedelem alaptényállásának változásai.....	12
2.3.3 Az európai uniós irányelv átültetésének vizsgálata.....	14
2.3.4 Az emberkereskedelem alaptényállásának elemzése	15
3. A MAGYAR HELYZETKÉP AZ USA KÜLÜGYMINISZTERIUMÁNAK AZ EMBERKERESKEDELEMRŐL SZÓLÓ ÉVES JELENTÉSE ALAPJÁN.....	16
3.1 Az áldozatok védelméről szóló törvény minimumkövetelményei	17
3.2 A szintek jelentése	17
3.2.1 1. szint	17
3.2.2 2. szint	18
3.2.3 2. megfigyelési szint.....	18
3.2.4 3. szint	18
3.3 Magyarország besorolása	19
3.4 Magyarország tranzit ország szerepe	20
3.4.1 Fő útvonalak:	20
3.4.2 Magyarország határain belüli frekventált szakaszok	21
4. AZ EMBERKERESKEDELEM JELLEMZŐI, TRENDJEI, ÁLDOZATAI	22
4.1 Taszító és vonzó tényezők (push and pull factors)	22
4.1.1 Munkanélküliség, szegénység	22
4.1.2 Gazdasági okok	23
4.1.3 A nők hátrányos helyzete	23
4.2 Az emberkereskedelem toborzási módszerei.....	23
4.2.1 Egyéni toborzási módszerek nyilvános helyeken.....	23
4.2.2 Informális hálózat révén (barátok, családtagok)	24

4.2.3	Hirdetés, ügynökség, internet útján.....	24
4.2.4	Erőszakos bűncselekmény elkövetésével (emberrablás).....	24
4.3	Az áldozatokkal való bánásmód.....	24
4.4	Egyéb elkövetői mechanizmusok	25
4.5	A bűncselekmény felderíthetetlenségének okai	26
4.6	A magyar áldozatok helyzete	28
5.	A MAGYARORSZÁGON ÉSZLELT ÁLDOZATOK AZONOSÍTÁSA ÉS SEGÍTÉSE	29
5.1	A 2005. évi CXXXV. törvény.....	30
5.2	Az áldozatok irányítása és azonosítása Magyarországon.....	32
5.2.1	Az azonosítási folyamat	32
5.2.2	A Magyarországon észlelt emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgárok eljárási rendje	32
5.2.3	A magyar állampolgárokra és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezőkre vonatkozó eljárási rend	34
5.2.4	A 18 év alattiak eljárási rendje	35
5.3....	A Baptista Szeretetszolgálat szerepe az áldozatoknak biztosított segítségnyújtásban	36
5.4	Az azonosítást követő intézkedések	38
6.	AZ EMBERKERESKEDELEM MEGELŐZÉSÉNEK PRIORITÁSA.....	39
6.1..	Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012-2016)	40
6.2	A magyar négyéves stratégiai tervdokumentum (2013-2016)	40
6.2.1	A nemzeti stratégia 5 fő prioritása:	41
6.2.2	A már megvalósult bűnmegelőzési platformok	41
6.2.2.1	A magyar-holland együttműködés	42
6.2.2.2	Projekt a nemzetközi áldozatkezelési mechanizmus kialakítására	42
6.2.2.3	Az új ORFK utasítás	43
6.2.2.4	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat - ORFK együttműködés.....	43
7.	ÖSSZEGZÉS	44
8.	IRODALOMJEGYZÉK.....	46

1. BEVEZETÉS

Az emberkereskedelem hosszú évek óta globális problémaként szerepel a világon. Temérdek jogszabály született annak érdekében, hogy az államok egyenként, és mint közösség visszaszorítsák, megelőzzék és fellépjenek a szervezett bűnözés ezen alakzata ellen. Ma olyan világban élünk, ahol demográfiai és migrációs kihívásokkal kell szembenézni a különböző államok kormányainak és hatóságainak. Ezt több ponton generálja az a tény, hogy a Földön egyre nő a népesség száma, de ezzel párhuzamosan sajnos nem növekszik a fejlett világrészek aránya. Vannak kimondottan alulfejlett államok is, ami azt jelenti, hogy az életszínvonal tekintetében nagy az egyenlőtlenség világunkban. Az onnan származó állampolgárok szeretnék kitörni és nívósabb életfeltételeket biztosítani maguknak és családtagjaik számára. A népességnövekedés hatása lecsapódik az államok bevándorlási politikáján, ugyanis valamilyen keretek közé kell szorítani a vándorló emberek számát, mert ne felejtjük, hogy elsősorban az a cél, hogy az államok saját határain belül minimalizálva legyen a munkanélküliség és a szegénység. Az említett bevándorlási keretet a törvényi rendelkezések határozzák meg, a beutazási, tartózkodási és letelepedési feltételek szabályozásával. Vannak azonban olyanok, akik nem tudják ezeket teljesíteni, így meghátrálás helyett az illegális migráció lehetőségét választják, mely több ponton összekapcsolódik a nemzetközi szervezett bűnözéssel.¹ Az illegális migráció fizetőképes keresletet indukál az embercsempészség elkövetői oldalán. A csempészek sokszor azt is vállalják, hogy az illegális migránsokat a világ több országán át eljuttatják valamelyik nyugat-európai cél országba. Ez a tevékenység csak több bűnszervezet² összehangolt tevékenységével valósítható meg, ezért az illegális migráció elleni fellépés már közösségi, Európai Unió kötelezettség.

A Tudományos Diákköri Dolgozatom célja, hogy bemutassam az emberkereskedelem bűncselekményének nemzetközi és magyarországi jogi háttérbázisát és a hazai eljárási rendet. Írásom három fő vonulatra oszlik. Az első részben a vonatkozó Európai Unió és hazai jogi környezetet ismertetem. A jogszabályok közül fontosnak tartottam bemutatni azon Európai Unió jogszabályokat, melyek hatással voltak a magyar jogalkotók által módosított 2012. évi

¹ **Németh József r. alezredes:** *A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépés terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére című doktori (PhD) értekezés* 21. oldal. (letöltve: 2014.09.19.)

² **Btk. 459.§ (1)** bekezdés meghatározza a bűnszervezet fogalmát: bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

C. törvényre, az új Büntető Törvénykönyvünkre. Az Európai Unióhoz, majd a Schengeni Térséghez való csatlakozásnak több következménye is volt Magyarországon. Például az uniós jogszabályokat át kellett ültetni, valamint felélénkült a keresztülhaladó legális és illegális migráció intézménye.

A második részben felfedésre kerültek Magyarország belső közlekedési útvonalai, a kiemelt fontosságú autópályák, melyek nagyban vonzzák az embercsempészet és emberkereskedelem bűncselekményének elkövetőit. Továbbiakban vizsgálom Magyarországnak az emberkereskedelem elleni küzdelemben betöltött szerepét az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériuma által kiadott ország jelentések alapján.

Az utolsó szekció az áldozatok köré épült. A probléma tájékozottsági köre alacsony, mivel az emberek nincsenek tisztában a rizikófaktorokkal, ezért fókuszba helyeztem a következő fontos kérdéseket: Kiket tekintenek az emberkereskedők könnyű célpontnak? Hogyan kerülnek a hatóság látókörébe az áldozatok? Kihez és milyen szervezetekhez tudnak fordulni baj esetén? Milyen hatékony eszközei lehetnek a megelőzésnek?

A témaválasztásom aktualitását mutatja, hogy hírportálok folyamatosan számot tesznek emberkereskedelem bűncselekményének elkövetéséről. Nehéz elhinni, hogy emberek saját embertársaikkal hogy tudnak ilyen kegyetlen és megalázó módon bánni. Pár példa az idei évből, hogy magyar vonatkozásban milyen cselekményekről számolt be az Origo hírportál:³

„Emberekkel kereskedett egy nógrádi banda.”

„Emberkereskedők vihették el a szombathelyi csecsemőt.”

„Magyarok tartottak rabszolgaként több tucat magyart Angliában”

„Minden embernek foglalkoznia kellene ezzel a kérdéssel, hiszen közös emberségtudatunk lealacsonyítása. Minden közösséget érdekelnie kellene, hiszen társadalmi szerkezetünket bomlasztja fel. Minden üzleti érdekeltségű személyt foglalkoztatnia kellene, mert torzítja a piacot. De, ami a legfontosabb, minden nemzetet érdekelnie kellene, mivel egyrészt veszélyezteteti a közegészségügyet, másrészt táplálja az erőszakot és a szervezett bűnözést. Most az emberkereskedelem igazságtalanságáról, gyalázatáról beszélek, amelyet valódi nevén kell nevezni – modern rabszolgaság.” Barack Obama⁴

³**sz.n.:** Keresési találatok az”emberkereskedelem”kulcsszóra

<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/emberkereskedelem/index.html?tag=emberkereskedelem&hits=100&offset=0>

⁴ eredeti szöveg: „It ought to concern every person, because it is a debasement of our common humanity. It ought to concern every community, because it tears at our social fabric. It ought to concern every business,

2. AZ EMBERKERESKEDELEM HAZAI SZABÁLYOZÁSA AZ EURÓPAI UNIÓS MINIMUMELVEK TÜKRÉBEN

Az emberkereskedelem egy meglehetősen komplex jelenség. Legtöbbször a kiszolgáltatott személyek hátrányos helyzetével él vissza, melynek elkövetése során jellemző az erőszak, fenyegetés, adósrabszolgaság, illetve kényszerítés alkalmazása. Idáig rengeteg nemzetközi és hazai jogszabály született annak érdekében, hogy biztosítsa az emberkereskedők elleni effektív fellépés, a vád alá helyezés, az áldozatok védelmére szolgáló módszerek, különböző szervezetek kooperációja és a bűncselekményi kör megelőzésének minél hatékonyabb megvalósulását. Mivel a szervezett bűnözés egy nagyon fejlett alakzatáról beszélünk, ezért korántsem egyszerű a jogalkotónak kialakítani a szabályozás alapját. Az alapvető emberi jogaink alapján megengedhetetlen, hogy az ember kereskedés áldozatává váljon. Ennek megakadályozását több nemzetközi és európai uniós egyezmény, valamint szerződés is kötelezővé teszi. Magyarország részese a rabszolgaság tárgyában, Genfben, 1926. szeptember hó 25-én kelt nemzetközi egyezménynek, továbbá ezen egyezmény módosítása tárgyában, New Yorkban, 1953. december 7. napján kelt Jegyzőkönyvnek, ezen kívül a rabszolgaság, a rabszolga-kereskedés, valamint a rabszolgasághoz hasonló intézmények és gyakorlatok eltörlése tárgyában, Genfben, 1956. szeptember 7. napján kelt Kiegészítő Egyezménynek, mely egyezmények az első megnyilvánulási formái az emberkereskedelem elleni nemzetközi együttműködésnek. Ezen egyezmények alapján a részes államok kötelesek felszámolni a rabszolgaságot, illetve büntetendővé kötelesek tenni a rabszolga-kereskedelmet és a rabszolgatartást. Fontos kiinduló egyezmények ezek, mert az emberkereskedelem a modern rabszolgaság jelenkori változata.

Az Európai Unió már az 1990-es évek közepétől kezdve komoly szerepet játszik az emberkereskedelem elleni nemzetközi küzdelemben. A nemzeti büntetőjogok harmonizációján a Tanács folyamatosan dolgozik. Az első emberkereskedelem elleni uniós instrumentum az 1997. évi 97/154/IB számú, az emberkereskedelem és a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelmet szolgáló együttes fellépés, amely meghatározza az emberkereskedelem fogalmát. Majd a második ilyen dokumentum a 2002/629/IB

because it distorts markets. It ought to concern every nation, because it endangers public health and fuels violence and organized crime. I'm talking about the injustice, the outrage, of human trafficking, which must be called by its true name -- modern slavery." President Barack Obama 'fordítás: Tóth Fanni Eötvös Lóránd Tudományegyetem BTK-anglisztika szakos hallgató

kerethatározat, mely az előző Tanácsi rendelkezést hatályon kívül helyezte és kiegészítette jogharmonizációs célokkal annak érdekében, hogy közelítse egymáshoz az Európai Unió tagállamainak törvényeit és rendelkezéseit. Célja, hogy egységes rendelkezéseket vezessen be például a büntetendőség, a büntetések kiszabása, büntetési tételek meghatározása, a súlyosbító körülmények és a kiadatás kérdésének kezelése érdekében.⁵ Az emberkereskedelem témaköre intenzíven jelen van már évtizedek óta, azonban egészen 2000-ig, a számos jogi dokumentum, irányelvek és rendeletek ellenére nem született olyan dokumentum,⁶ amely az emberkereskedelem minden vonatkozását átfogta volna. Az újításokat, egységesítést és az Európai Unióban elfogadott fogalmi meghatározást a 2000. december 14-én létrejött Palermói Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelmének megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve adja, melynek hazai interpretálása a 2006. évi CII. törvény alapján történt meg. További intézkedések voltak azonban szükségesek, mivel az áldozatokat támogató egységes joggyakorlat még nem volt kidolgozva. Így jött létre a jelenleg is hatályos, az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv. Ez az új irányelv európai uniós szintű minimumszabályokat vezet be az emberkereskedelem területén a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan. Ezen kívül kiegészült az áldozatok védelmét, segítségét és támogatását erősítő rendelkezésekkel és az emberkereskedelem megelőzése érdekében a tagállamoktól várható minimumkövetelményekkel.⁷ Hogy lássuk az emberkereskedelem általánosan elfogadott meghatározását, ezért elsőként a Palermói Jegyzőkönyvet fogom bemutatni.

⁵ **2002/629/IB** A Tanács kerethatározata az emberkereskedelem elleni küzdelemről <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002F0629&from=HU> (letöltve: 2014.10.05.)

⁶ **Karoliny Eszter - Mohay Ágoston:** Az illegális migráció szabályozása <http://www.ittvagyunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=34>

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács **2011/36/EU IRÁNYELVE** az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (letöltve 2014.10.05.) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=HU>

2.1 A Palermói Jegyzőkönyv

2.1.1 A Jegyzőkönyv célja

Az emberkereskedelem megelőzése mellett fő prioritás az ellene való fellépés, különösen a nők és gyermekek hátrányos helyzetére tekintettel, továbbá, az áldozatok védelme, támogatása és emberi méltóságuk, jogaik tiszteletben tartása. Deklarálja, hogy az Európai Unió részes államai e célok elérése végett szoros együttműködésben kell hogy dolgozzanak.

2.1.2 Főbb szabályozási területei

2.1.2.1 Áldozatvédelem

A Jegyzőkönyv különös hangsúlyt fektet az emberkereskedelem áldozatainak védelmére, eljárási jogaik megismerésére, magánéletük és személyazonosságuk védelmére és az általános tájékoztatásra. A részes államok bizonyos eljárási cselekmények fogantatása után kötelesek biztosítani az áldozatoknak a reintegráció és szellemi fejlődés érdekében – a megfelelő esetekben – a nem kormányzati szervezetekkel, más releváns szervezetekkel és a civil társadalom más szereplőivel való találkozást. A Jegyzőkönyv alapján biztosítani kell az áldozatoknak a megfelelő elszállásolást; orvosi, pszichológiai és anyagi támogatást; foglalkoztatási, oktatási és képzési lehetőségeket és tájékoztatást, különösen az érintett személyek törvényes jogait illetően és lehetőleg olyan nyelven, amelyet az emberkereskedelem áldozatai értenek.

2.1.2.2 Megelőzés, együttműködés és más intézkedések

A Jegyzőkönyv ebben a részben taglalja a különböző megelőzési és leküzdési politikákat. Nagyobb együttműködésre van szükség hatósági oldalon, redukálni kell az ismételt áldozattá válás lehetőségét, valamint az emberkereskedelem megelőzése céljából a bűnüldözés, a bevándorlás és egyéb vonatkozó területeken dolgozó tisztviselők képzését szorgalmazni kell.

2.1.3 Az emberkereskedelem fogalma⁸

A Jegyzőkönyv fontos érdeme az emberkereskedelem fogalmának definiálása, melyet az értelmező rendelkezés tartalmaz:

⁸ Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve

„az „emberkereskedelem”: személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését, vagy átvételét jelenti fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, erőszakos elrablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés útján, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával, vagy elfogadásával annak érdekében, hogy a kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik. A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszermunkát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott eltávolítását”⁹

A részes államok e szerint vállalják, hogy a fenti magatartásokat bűncselekménnyé nyilvánítják és ezek kísérletét, illetve bűnszegédi magatartásait is büntetni rendelik. A Jegyzőkönyv hatálya kiterjed az így meghatározott bűncselekmények megelőzésére, felderítésére és üldözésére, ha azok a bűncselekmények nemzetközi jellegűek és egy szervezett bűnözői csoport érintett bennük, valamint az ilyen bűncselekmények áldozatainak védelmére.

2.2 2011/36/EU irányelv

A Tanács és az Európai Parlament 2011/36/EU irányelve az a dokumentum, mely szerint a bűncselekmény egy nagyon súlyos, gyakran a szervezett bűnözés keretei közé tartozó, alapvető emberi jogokat sértő cselekmény. E jogok megsértését az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tiltja, így az irányelv tiszteletben tartja és betartja az Alapjogi Chartájában elismert elveket, mint például az emberi méltóságot; a rabszolgaság, a kényszermunka és az emberkereskedelem tilalmát; a kínzás és embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmát; a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot és a bűncselekmények és büntetések arányosságának elvét. A tagállamok és az Európai Unió elsődleges feladata, hogy e jogokat védjék és az ezeket ért atrocitások ellen fellépjenek. Az irányelv az emberkereskedelem területén új európai uniós szintű minimum szabályokat vezet

⁹ **2006. évi CII. törvény** az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről

<http://www.complex.hu/kzldat/t0600102.htm/t0600102.htm>

be a bűncselekményi alaptényállások és szankciók kiszabására vonatkozóan.¹⁰ Ez az irányelv azonban olyan jogi aktus, amely konkrét célokat tűz a tagállamok elé, de a megvalósítás módjának kiválasztását azonban a tagállamokra bízta. Az irányelvben meghatározottak szerint, a részes államoknak bizonyos szándékos cselekmények büntetendővé tételét kell biztosítani, ilyen a kizsákmányolás célzattal történő elkövetés, mely legalább magában foglalja a szexuális kizsákmányolás formáit, a kényszermunkát, a koldulást, a rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot és szolgásgót is, ideértve a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolást és a szervek kivételét. A tagállamoknak előírás, hogy az előbbiekben felsorolt delictumok büntetési tételének felső határa legalább ötévi szabadságvesztés legyen. Illetve, ha a bűncselekményt különösen kiszolgáltatott áldozatok sérelmére, bűnszervezetben, az szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette; súlyos erőszakot alkalmazva, vagy az áldozatnak különösen súlyos sérelmet okozva követték el, akkor a büntetési tétel felső határát legalább tíz évben kell megállapítani. A fentiekben bemutatott két alapvető uniós dokumentum jogharmonizációs kötelezettséget írt elő minden tagállam számára. A Palermói Jegyzőkönyv az alapeset tekintetében, míg a 2011/36/EU irányelv a minősített esetek vonatkozásában állított követelményeket a Törvénykönyvünkre. Az alábbiakban olvasható lesz, hogy a magyar Btk. hogyan interpretálta ezeket az újdonságokat.

2.3 A 2012. évi C. törvény (új Btk.)

2.3.1 Az új törvény megalkotásának szükségessége

A 2012. évi C. törvényt megelőző büntető törvénykönyv, az 1978. évi IV. törvény egészen 2013. július 1-jéig volt hatályban. Az első, Magyarországon hatályos büntető törvénykönyv – közismert nevén a Csemegi-kódex – megalkotása óta, azonban ez a törvénykönyv változott tartalmilag a legtöbbet. Könnyű megérteni és elemezni ennek okát, hiszen időközben lezajlott Magyarországon a rendszerváltozás és az Európai Unió részes állama lettünk. A kodifikáció során vezérelyként hatottak, hogy a megalkotott új törvény tükrözni tudja a folyamatosan változó környezeti tényezőket, a társadalmi folyamatok sokrétűségét és hogy lépést tudjon tartani a tudományos-technikai fejlődéssel.¹¹ A legutóbbi időben előtérbe kerültek a szervezett

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács **2011/36/EU IRÁNYELVE** az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról 2. és 4. cikk (letöltve: 2014.10.05)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=HU>

¹¹ **Dr. Polt Péter:** Új Btk. kommentár I. kötet Általános Indoklás, Nemzeti Közszoigolati és Tankönyv Kiadó Zrt., 2013

bűnözés elleni hatékonyabb fellépést segítő módosítások, valamint a bűnözés szerkezetében bekövetkezett változások következményeként a büntetéseket szigorító rendelkezések. A 2012. évi C. törvény indokolása hangsúlyozza: „Végső cél, hogy a reform nyomán egy egységes, korszerű, következetes és hatékony törvénykönyv szülessen meg, így nyeri vissza a büntetőjog a szabályozási rendszerben betöltött ’zárókő’ szerepét.”¹²

A továbbiakban bemutatom az emberkereskedelem tényállásának változásait 1998-tól egészen a jelenleg hatályos állapotáig. Az alapeseti rendelkezések részletesen, míg a minősítő körülmények vonatkozásában csak a főbb szembetűnő sajátosságok kerülnek ismertetésre. Nem kívánok teljes részletes tényálláselemzést nyújtani Dolgozatomban, mert a választott témakör nem indokolja azt. A gyakorlati oldalhoz kívánom hozzáilleszteni azt a jogszabályi háttértudást, amely alapkőve a hazai szabályozásnak.

2.3.2 Az emberkereskedelem alaptényállásának változásai

Az emberkereskedelem önálló tényállását az 1998. évi LXXXVII. törvény 43. §-a iktatta be az 1978. évi IV. törvény a szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények című fejezet 175/B §-ba, mely 1999. március 1-jétől hatályos. A tényálláson módosítottak még 2002-ben és 2009-ben, míg elérte az új Btk-ban szereplő megfogalmazását. A fentiekben már taglalt uniós jogszabály a hazai szabályozás területére nagyban hatással volt, hiszen átültetésre került a magyar büntetőjog különös részi rendszerébe. A 2011/36/EU irányelv nemzeti jogba való átültetése megtörtént, így a 2013. július 1-jén hatályba lépett új Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) már megfelel a Palermói Jegyzőkönyv és a 2011/36/EU irányelve elvárásainak.

Az emberkereskedelem kezdeti szabályozása a hatályos tényállás tükrében egyszerűnek mondható. Csekély számú elkövetői magatartást sorolt fel és visszamenőlegesen a kimutatások alapján is látható, hogy az elkövetők száma nagyon kevés volt. A nyomozóhatóságok a vádemelés szakaszáig sem tudtak eljutni, mert nem tudták bizonyítékkal alátámasztani az adás-vétel aktusát, amely központi eleme volt a régi meghatározásnak. Ezért inkább más bűncselekmények megnevezését választották, hogy az elkövetőket mindenképpen elítéljék, de ez kisebb büntetési tételt, áldozatok azonosításának hiányát és a kártérítés esélyének csökkenését vonta maga után. Ez a régi fogalmi rendszer bővült folyamatosan az

¹² **Ügyvédi Kamara:** Indokolás a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez <http://konyvtar.bpugyvedikamara.hu/wp-content/uploads/2012/02/BTKeloterjesztes-tervezet.pdf> (letöltve: 2014.10.04.)

idő előre haladásával, elérve az Európai Unióban egységes követelményi rendszer kritériumainak való megfelelést.¹³

Az 1998. évi LXXXVII. törvényt a 2001: CXXI. törvény 21. §-a módosította, mely 2002. IV. 1-től hatályos. Az elkövetési magatartásokban változást hozott, ugyanis jelentősen kibővítette azokat, az emberkereskedelem elkövetéséhez kapcsolódó sui generis előkészületi illetve bűnsegédi jellegű magatartások körével, így tényállásszerű elkövetési magatartás volt már az adás-vétel érdekében történő toborzás, szállítás, elszállásolás, és elrejtés. Továbbá kibővült a minősített esetek köre, mint például az emberi test tiltott felhasználása céljából, üzletszerűen, vagy ha a munkavégzés, fajtalanág vagy közösülés, emberi test tiltott felhasználása, tiltott pornográf felvétel készítése céljából erőszakkal vagy fenyegetéssel, megfélemlítéssel, a sértett sanyargatásával történő elkövetéssel. A következő módosítást a 2009: LXXX. törvény 56. § (4) bek. e) pontja hozta, mely 2009. VIII. 9-én lépett hatályba. Sok fogalmi eltérést nem mutat. Egy esetben, a tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére történő elkövetés esetén a büntetési tételt kitolta a jogalkotó tizenötől húsz évre.¹⁴

A hatályos emberkereskedelem alaptényállása és a kihasználás céljából történő elkövetés minősített esete:¹⁵

192. § (1) Aki mást

a) elad, megvásárol, elcserél, ellenszolgáltatásként átad vagy átvesz, illetve

b) az a) pontban meghatározott cselekmény megvalósítása érdekében szállít, elszállásol, elrejt vagy másnak megszerez, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki mást kizsákmányolás céljából elad, megvásárol, elcserél, átad, átvesz, toboroz, szállít, elszállásol, elrejt vagy másnak megszerez, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.¹⁶

¹³ **Európai Migrációs Hálózat:** EMN FOCUSED STUDY - Az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása a nemzetközi védelem és a kényszerített hazatérés eljárásai során
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/12b.hungary_trafficking_final_hu_version_november_2013.pdf
1-19. oldal (letöltve: 2014.01.25.)

¹⁴ **175/B. (5)** A büntetés öt évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha a bűncselekményt tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére

¹⁵ A **Btk.** elérhető: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV lásd.: Emberkereskedelem 192§

Az új Btk. a 192.§ emberkereskedelem tényállását jelentősen átformálta, a kiszabott szankciók súlyosabbak, a törvény részletesebben tárgyalja az emberkereskedelem bűncselekményét, valamint minősített esetként szabályozza a kizsákmányolás céljából történő elkövetést. Ez az előrelépés elengedhetetlen volt az emberkereskedelem elleni küzdelem hatékonyságának fokozásához. Főként a szövegrész megfogalmazásában vannak eltérések, de az alapeset kiegészült a toborzással, mint elkövetői magatartással.

A tényállás felépítése során a jogalkotó törekedett egyrészt arra, hogy az emberkereskedelem tipikusan előforduló súlyosabb formáit minősített esetként jelenítse meg, másrészt, hogy ezen esetek súlyosabb büntetési tételeiben tükröződjék az áldozatok valamely kiszolgáltatott helyzetére tekintettel biztosított fokozott büntetőjogi védelem.¹⁷

2.3.3 Az európai uniós irányelv átültetésének vizsgálata

A 2011/36/EU irányelv meghatározza azokat a kizsákmányolási célzatú szándékos magatartásokat, amelyeket a tagállamoknak emberkereskedelemként büntetendővé kell nyilvánítaniuk. Ennek a követelésnek tett eleget a tényállás (2) bekezdésében megfogalmazott, kizsákmányolás céljából történő elkövetés bevezetése. A kizsákmányolói magatartásokat a végtelenségig lehetne sorolni, erre tekintettel a törvény úgy próbálja meghatározni a fogalmat, hogy a legtipikusabb elkövetési formákat megnevezi, és emellett büntetni rendel bármely olyan magatartást, amely a gyakorlatban kizsákmányolásnak feleltethető meg.

A kizsákmányolás fogalma a 2012. évi C. törvény 192.§ (8) bekezdésben így jelenik meg:

„E § alkalmazásában kizsákmányolás a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett e helyzetének kihasználásával előny szerzésére törekvés.”¹⁸

A ratifikálás során átültetett definíció azonban nem felel meg a 2011/36/EU irányelvben foglalt megfogalmazásnak.¹⁹ Sokkal tágabban határozza meg az emberkereskedelem jelenségét a nemzetközi jogszabályokhoz képest. Továbbá a törvény kizsákmányolás definíciója nem kötődik konkrétan a kényszermunkához és gyermek- vagy kényszerprostitúcióhoz. Ehelyett a vonatkozó törvényi rendelkezés úgy definiál, mintha a hatalmi helyzettel történő visszaélés az áldozat kihasználása érdekében történne. Ezen kívül az irányelv meghatározza pontosan a büntetési tételek nagyságát, így ennek megfelelően a

¹⁷ Az új Btk. Miniszteri Indokolása a hatályos szabályozáshoz

¹⁸ A Btk. elérhető: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV lásd: Emberkereskedelem 192.

¹⁹ 2011/36/EU irányelv: http://thb.kormany.hu/download/5/a8/30000/2011_36_EU%20Ir%C3%A1nyelv.pdf 2. cikk (3) bekezdés

törvény az alapeseti tényállás három évig terjedő szabadságvesztés kiszabásának megtartása mellett a kizsákmányolási célzattal elkövetett elkövetési alakzatot egytől öt évben határozza meg.

2.3.4 Az emberkereskedelem alaptényállásának elemzése:

A tényállás jogi tárgya²⁰ az emberek egyenlősége és szabadsága, valamint az egyén önrendelkezéséhez fűződő jogának védelméhez fűződő társadalmi érdek. A jogalkotó két csoportba gyűjtötte az elkövetési magatartások körét aszerint, hogy melyek a tényleges kereskedelmet megvalósító magatartások, illetve a kifejtett előkészületi és bűnsegédi jellegű magatartások.

A bűncselekményt ténylegesen megvalósító tettes elkövetési magatartásai lehetnek más személy eladása, vagyis a személy pénzért történő tulajdonba adása, illetve az adás-vétel másik oldalán a megvásárlás, ami a tulajdonjog megszerzését jelenti. Az elcserélés jelölheti dolog dologra vagy egyik ember másik emberre történő cserélését. A bűncselekmény megvalósítható a személy ellenszolgáltatásként történő átadásával és átvételével egyaránt. A jogalkotó az alaptényállásba belefoglalja a sui generis előkészületi és bűnsegédi magatartásokat is, melyek a fenti magatartások megvalósítása érdekében a szállítás, elszállásolás, elrejtés és a másnak történő megszerzés. A bűnsegédi alakzat kiemelkedően fontos, hiszen ő az a személy, aki segíti az emberkereskedő dolgát. Sokszor csak a bűnsegédet sikerül elkapni például az áldozat szállítása során. Ebből a szempontból a főelkövetőnek könnyebb dolga van, mert ellene még kevesebb terhelő bizonyíték szól. Ha a bűnsegéd nem működik együtt a hatóságokkal, akkor a szervező emberkereskedő továbbra is szabadságban marad. A bűnösség minden esetben szándékos, mely az emberkereskedelmet megvalósító magatartások esetében egyenes és eshetőleges, továbbá a sui generis előkészületi és bűnsegédi magatartások feltételezik az egyenes szándék meglétét. Az alanyi oldal vizsgálatakor meg kell jegyezni, hogy a sértett emberkereskedelemben való beleegyezése irreleváns a bűnösség megállapításának szempontjából. Mivel az emberi szabadsághoz, méltósághoz és önrendelkezéshez való jog az emberi léttől elválaszthatatlan alapvető jogok, ezért csak úgy, mint az élethez való jogról lemondani nem lehet. A törvényi tényállás alapesetében nem jelennek meg a célzatos elkövetési magatartások és formák, azok csak a minősített esetek körében jelennek meg.

²⁰ Dr. Blaskó Béla - Dr. Miklós Irén - Pallagi Anikó - Schubauer László - Dr. Zentai Ágnes: Büntetőjog Különös Rész I. - TK 125-127. oldal

3. A MAGYAR HELYZETKÉP AZ USA KÜLÜGYMINISZTERIUMÁNAK AZ EMBERKERESKEDELEMRŐL SZÓLÓ ÉVES JELENTÉSE ALAPJÁN

Az áldozatok védelmét szolgáló 2000. évi amerikai törvény az emberkereskedelem ellenes erőfeszítésekre vonatkozik (a továbbiakban: TVPA törvény), mely egyben leszögezi, hogy az emberkereskedelem elleni harc célja az emberkereskedők elítélése és megbüntetése, az áldozatok védelme, valamint a bűncselekmény prevenciója. Az Amerikai Külügyminisztérium irodája vezeti az emberkereskedelem ellen folytatott küzdelemben a globális szerepvállalást, együttműködve a külföldi kormányokkal és civil közösséggel. Közös céljuk, hogy fejlesszék az országok stratégiáit a modern rabszolgaság elleni hatékonyabb fellépés érdekében. Minden évben kiadják az emberkereskedelem globális helyzetéről szóló jelentést (Trafficking in Persons Report – TIP-jelentés²¹), ami az amerikai kormány fő diplomáciai eszköze arra, hogy kötelezzék a külföldi államokat az emberkereskedelem elleni aktív fellépésre. Ez a világ egyik legátfogóbb emberkereskedelem ellenes forrása, mely tükrözi az amerikai kormány elkötelezettségét a globális vezető szerep iránt, emberi jogi és rendészeti kérdésekben. A jelentés ösztönző erővel bír az államok felé, ugyanis a megállapításokon túlmenően a megelőzésre is fókuszál. Figyelembe veszi a vizsgált ország körülményeit és ehhez mérten javaslatokat tesz arra kiterjedően, hogy egy ország milyen lépésekkel tudna fejlődni és elérni egy jobban működő gyakorlatot. Mivel az emberkereskedelem bűncselekménye valószínű minden országot érintő probléma, ezért nem árt, ha valaki külső szemmel megvizsgálja, a nemzeti helyzetet. Ebben segít az Amerikai Külügyminisztérium jelentése. Kielemez, segítséget nyújt, széleskörű látókört ad egy ország emberkereskedelem elleni fellépéséről, valamint támogató javaslatokat tesz.

Magyarország helyzetét és besorolását – más országok mellett –, az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériuma minden évben elemzi, és jelentés formájában kiadja.

A besorolás háromszintű,²² továbbá ezen kívül van egy köztes, megfigyelési szint. A TVPA törvény iránymutatása szerint három tényezőt²³ kell figyelembe venni annak eldöntésére, hogy egy országot az 1. szintre, 2. szintre (vagy a 2. szintű megfigyelési listára) vagy a 3. szintre sorolják be:

²¹ **Amerikai Külügyminisztérium:** *Jelentés az emberkereskedelemről – 2014*
http://photos.state.gov/libraries/hungary/231771/PDFs/tip2014_hu.pdf (letöltve: 2014.09.22.)

²² **Amerikai Külügyminisztérium honlapja:**
<http://www.state.gov/j/tip/about/index.htm> (letöltve: 2014.09.10.)

²³ **Amerikai Külügyminisztérium:** *Jelentés az emberkereskedelemről - 2007*
http://photos.state.gov/libraries/hungary/231771/PDFs/trafficking2007_intro_hu.pdf (letöltve: 2014.09.22.)

- 1) Milyen mértékben számít az adott ország kibocsátó, tranzit vagy célországnak az emberkereskedelem minősített alakzatai esetében;
- 2) Az adott ország kormánya milyen mértékben nem tesz eleget a TVPA törvényben foglalt minimumkövetelményeknek, különös tekintettel, a kormány emberkereskedelemmel kapcsolatos korrupciós tevékenységeinek a kiterjedtségére;
- 3) Milyen források és gyakorlati lehetőségek állnak a kormány rendelkezésére az emberkereskedelem súlyosabb alakzatainak a kezelésére és felszámolására.

3.1 Az áldozatok védelméről szóló törvény minimumkövetelményei:²⁴

- Tiltsa adott ország kormánya az emberkereskedelem súlyos formáit, valamint rendelje bünteti az ilyen cselekményeket.
- Rendelje büntetni minden olyan szexuális célból megvalósuló emberkereskedelem alakzatát, ahol erőszakkal, csalással vagy fenyegetéssel, továbbá akaratnyilvánításra képtelen kiskorú gyermek hozzájárulása nélkül, vagy amely emberkereskedelem magába foglalja a szexuális erőszak, emberrablás tényállását a jogalkotók a cselekmény súlyosságával arányosan.
- A büntetési tétel legyen annyira szigorú, hogy az képes legyen az emberkereskedelem súlyosabb megvalósulási alakzatainak a megakadályozására, rettentse el az elkövetőket és tükrözze a már elkövetett bűncselekmény súlyát.
- A kormány tegyen olyan erőfeszítéseket, hogy az emberkereskedelem minősített és egyben súlyosabb alakzatai felszámolásra kerüljenek.

3.2 A szintek jelentése

3.2.1 1. szint

– A legmagasabb besorolási kategória, ugyanis az ide tartozó államok megfelelnek a TVPA törvény minimumkövetelményeinek, a nemzetközi viszonylatban ezek az országok mutatják a legjobb gyakorlati tapasztalatokat.

Az ide tartozó országok²⁵ például: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Németország, Izrael, Olaszország, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Spanyolország

²⁴ **Amerikai Külügyminisztérium Hivatala:** Besorolás a szintekbe
<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/226649.htm>

3.2.2 2. szint

– A második szint államai már nem felelnek meg teljesen a törvény által szabályozott minimumkövetelményeknek. Erőfeszítéseiknek vannak eredményei, amik mutatják, hogy megfelelően dolgoznak a problémán, de még tudna javulni a helyzet az emberkereskedelem témakörében.

Az ide tartozó országok például: Afganisztán, Brazília, Egyiptom, Görögország, Hong Kong, Japán, Litvánia, **Magyarország**, Portugália, Románia, Törökország

3.2.3 2. megfigyelési szint

– A megfigyelési szintbe sorolt államokra hasonlóan igazak a 2. szintre leírtak, de az ottani körülmények miatt szükség van nagyobb odafigyelésre. Ilyen körülmény, ha az áldozatok száma jelentős vagy jelentős mértékben növekszik, sikertelen a küzdelem az emberkereskedelem leküzdése ellen az előző évhez mérten vagy kötelezettséget vállal az ország arra, hogy a következő évben megteszi a kellő lépéseket ahhoz, hogy megfeleljen az elvárt minimumkövetelményeknek. Ez egyben egy figyelmeztetés is, hogy ha nem lépnek fel hatékonyan a megfigyelési szintbe sorolt államok, akkor előfordulhat, hogy visszaesnek a legrosszabb kategóriába, a 3. szintre.

Az ide tartozó országok például: Bolívia, Ciprus, Haiti, Kína, Kenya, Pakisztán, Szudán, Tanzánia, Tunézia, Ukrajna

3.2.4 3. szint

– Ebbe a körbe tartozók nem kezelik megfelelően az emberkereskedelem bűncselekményének problémáját. Az országok nem teljesítik a minimumkövetelményeket, de nem is tesznek előrelépéseket annak érdekében, hogy javuljon a helyzet az országukban.

Az ide tartozó országok például: Algéria, Korea, Kuba, Líbia, Irán, Oroszország, Szíria

²⁵A teljes lista az alábbi linken található: <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/226649.htm>

3.3 Magyarország besorolása²⁶

Magyarország a 2014. június 20-án kiadott TIP-jelentés szerint a 2. szinten helyezkedik el, ami azt jelenti, hogy országunk még nem tudta teljesíteni a TVPA törvényben foglalt minimumkövetelményeket. A TIP-jelentés szerint Magyarország egyaránt kiindulási, cél- és tranzit-ország az emberkereskedelem áldozatává váló férfiak, nők és gyermekek körében. Főként roma nők és gyermekek váltak Kelet-Magyarországról szexuális célú emberkereskedelem áldozataivá, így jelentős számú áldozatot jelentettek Hollandiában, Svájcban, Németországban, Görögországban, Olaszországban, az Egyesült Királyságban, Spanyolországban, Svédországban és az Amerikai Egyesült Államokban. Nem is meglepő a roma többség, ugyanis sokan közülük a nagyon elszegényedett rétegből keresik kiutat, mivel nagy számban élnek közülük állami nevelő- és gondozóintézetben. Sokukat már az intézetben beszervezik az emberkereskedők, sőt előfordul, hogy a menedékhelyen tartózkodókra vagy kísérő nélküli kiskorúkra is kivetik hálójukat. Szakértői megfigyelések azt is megállapították, hogy az Egyesült Királyságban, illetve Ausztriában magas az olyan nők száma, akiket csalással vesznek rá arra, hogy kössenek álházasságot egy harmadik országbeli állampolgárral, akiket később fizikai abúzusnak és kényszerprostitúciónak tesznek ki. Nyugat-Európában a kérdéses időszakban erősödött azon kihasznált férfiak száma, akik a holland agrárszektorban, valamint a brit építőiparban dolgoznak. Az Európai Unió jelentése alapján, az EUROPOL 2009 és 2013 között folytatott emberkereskedelemmel kapcsolatos nyomozásainak eredménye szerint, az áldozattá vált személyek közül 18% volt magyar állampolgár. Sok áldozat érkezik Bulgáriából és Románából annak érdekében, hogy bejussanak a schengeni övezetbe. Ehhez használják Magyarországot, mint tranzit-országot, hogy eljussanak egy nyugat-európai célországba. A munkaerő toborzók sokszor megtévesztik a jelentkező munkásokat. Belföldön vagy külföldön építőipari munkára igénylik a legtöbb embert, nagy fizetség fejében, de fizetésüket sosem kapják meg.

Az emberkereskedelem többdimenziós fenyegetés mind az áldozatokra, mind az államokra nézve. Az emberkereskedők megfosztják az embereket az alapvető jogaiktól, kihasználják, rettegésben és félelemben tartják őket. Az elkövetések nagy száma emeli az egészségügyi kockázatot az egész világban, nem beszélve arról, hogy sok áldozat fizikai bántalmazásban részesül, sőt előfordul, hogy valaki az életével fizet a sanyarú körülmények miatt.

²⁶ **Amerikai Külügyminisztérium:** Jelentés az emberkereskedelemről – 2014
http://photos.state.gov/libraries/hungary/231771/PDFs/tip2014_hu.pdf (letöltve: 2014.09.22.)

3.4 Magyarország tranzit ország szerepe

Magyarország területi fekvéséből kiindulva tranzit-ország a feltörekvő szervezett bűnözés harcmezéjén. Egyfajta kapu a schengeni térségbe, ugyanis ha hatóságainkat kijátsszák, akkor az illegális migránsok könnyebben eljuthatnak a nyugati célországokba. Az embercsempészás és emberkereskedelem bűncselekményénél is megfigyelhetők különböző kiemelt fontosságú útvonalak.

3.4.1 Fő útvonalak:²⁷

- keleti útvonal
- délkelet-európai útvonal:
 - Törökország → Olaszország
 - Törökország → Németország/Ausztria
 - Független Államok Közösség valamely tagországa → Görögország

Az egyik nagyon erőteljes útszakasz a keleti útvonal, amely a Moszkva, Ukrajna, Magyarország, Szlovákia, Cseh Köztársaság érintésével az Unió ausztriai és németországi külső határaihoz vezet.

A másik szintén frekventált útvonal, a délkelet-európai útvonal, mely három kiemelt útvonalat foglal magába különböző célországokkal:

Az egyik Törökország, Szerbia és Montenegró, Magyarország, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Szlovénia érintésével Ausztriába és Olaszországba vezet. Ezen az útvonalon jellemzően az iraki, iráni, szerb, török, macedón, ázsiai országok állampolgárai kívánnak megvalósítani illegális határátkelést. Általában olyan országba szeretnének eljutni, ahol jobb életfeltételek vannak és biztosítani tudják megélhetésüket maguknak, illetve hátrahagyott családjuknak.

Másik délkelet-európai útvonal a Törökországból induló, Bulgáriát, Romániát, Szerbiát és Montenegrót, Magyarországot, Szlovákiát és a Cseh Köztársaságot érintő útvonal, amely végső állomása Ausztria és Németország. Ezt a szakaszt leginkább oroszok, irakiak, románok, törökök, kínaiak, indiaiak veszik igénybe.

A harmadik útvonal célállomása Görögország, amely kiemelt jelentőségű tranzit országnak is számít. Az oda érkezett migránsok tovább szeretnének jutni az Európai Unió más

²⁷ Szöllősy György: Az embercsempészás és az emberkereskedelem jogi szabályozása és tendenciái, TDK Dolgozat, 2014. 14. oldal

országai. Ezt az útvonalat főleg a Független Államok Közösségének²⁸ tagországaiból, Romániát, Bulgáriát, Macedóniát érintve jutnak el a főleg belorusz, litván, kazah, orosz, ukrán, albán, román migránsok embercsempészek közreműködésével.

3.4.2 Magyarország határain belüli frekvenciált szakaszok:²⁹

Magyarország 2004-es uniós csatlakozása után, 2007. december 21-én sikeresen csatlakozott a schengeni térség országaihoz. A csatlakozás után fontos változások történtek Európában. Napjaink Európát érintő főbb illegális vándorlási útvonalai főként Afrikából, Kelet-Európából és Ázsiából indulnak ki, így a közép-kelet-európai államok, ezen belül Magyarország elsősorban tranzit országoknak tekinthető.

Magyarország földrajzi elhelyezkedésénél és infrastrukturális jellemzőinél fogva három, befelé irányuló migrációs csatorna különböztethető meg. Az első Oroszország, Ukrajna felől, az ukrán-magyar határszakaszon éri el hazánkat, és továbbhúzódik Ausztria, valamint másik ágán Szlovákia felé Németország irányába. A második illegális migrációs csatorna Törökországból kiindulva Bulgárián, Románián keresztül húzódik Magyarország felé. Budapesten kétfelé ágazik az egyik irány Szlovénia, Dél-Ausztria, Észak-Olaszország, a másik Ausztria, Németország, Hollandia, Anglia felé folytatódik. Ebből az irányból az arab országok polgárai, iraki kurdok, törökök, a volt szovjet déli köztársaságok polgárai, például georgiaiak érkeznek illegálisan. A harmadik migrációs útvonal az úgynevezett klasszikus balkáni út, ami Törökországon, Bulgárián keresztül Szerbiába vezet. Magyarország területére a migráció által érintett személyek jellemzően a harmadik útvonalon, valamint a Liszt Ferenc Nemzetközi repülőtérén keresztül érkeznek legális vagy illegális úton.

Napjainkra a Szerbia felől érkezők száma lett jelentős. Az utóbbi két évben a Magyarország keleti országrész déli határszakaszán érkezik a legtöbb migráns Magyarországra. Az elfogott migránsok zöme az M5-M1 autópályán vagy nemzetközi vasútvonalon próbál Győr-Hegyeshalom érintésével átutazni Magyarországon. Az észak-keleti országrészbe érkezők 80%-a az M3-M1 autópálya útvonalat választja, míg a migránsok kb. 20%-a vasútvonalat veszi igénybe.

²⁸ Független Államok Közösségének 1991. december 21-i megalakulása egyben a Szovjetunió felbomlását is jelentette. A szerződést 11 ország kötötte: Azerbajdzsán, Fehéroroszország, Grúzia, Kazahsztán, Kirgizisztán, Moldova, Oroszország, Tádzsikisztán, Ukrajna és Üzbegisztán. Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%BCggetlen_%C3%81llamok_K%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9ge

²⁹ Szilágyi Sándor, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Dél-Dunántúli Regionális Igazgatóság Kaposvári Kirendeltségének osztályvezetője által mondottak alapján

4. AZ EMBERKERESKEDELEM JELLEMZŐI, TRENDJEI, ÁLDOZATAI

Az emberkereskedelem többféle bűnözői tevékenységben realizálódhat, mint például a kényszermunka, szervezett koldulás, zsebtolvajlás, szexuális kizsákmányolási formák, gyermekkereskedelem, gyermekprostitúció, szervkereskedelem és rabszolgaság. A cselekmények elkövetői nagy szervezettségben végzik jogellenes magatartásukat, beépülnek kisebb társadalmi csoportokba, szervezkednek és becserkészik az áldozatokat, akikben eleinte sokszor nem is tudatosul, hogy bűncselekmény áldozatává váltak. De milyen tényezők hatására jut el valaki a hazai környezetből egy idegen, rideg és haszonorientált kizsákmányolói helyzetbe?

4.1 Taszító és vonzó tényezők (push and pull factors)

A 90-es évektől indulva nagy méreteket öltött már Európában is az emberkereskedelem áldozatainak a száma. Mindenki jobb életre vágyik, ezért motiváltak és kissé hiszékenyek az emberek. Sokan választják a bizonytalan jövőt annak fényében, hogy talán a fejlettebb országokban – javarészt nyugaton – megélhetésüket jobban tudják majd biztosítani. A határokon átívelő szervezett bűnözés az emberkereskedelem vonatkozásában az úgynevezett push and pull factors kiemelkedő szerepet játszanak az áldozatok sérülékennyé válásában.³⁰

4.1.1 Munkanélküliség, szegénység

Főként a keleti országokban – köszönhető a nagy népességszámnak – kevés a munkalehetőség, így az emberek rákényszerülnek arra, hogy külföldön keressenek munkát maguknak. Azonban az elmúlt években több nyugat-európai ország is megszigorította a beutazási feltételeket és a munkavállaláshoz szükséges tartózkodási engedély kritériumait. Sokan ezért a törvényt megkerülve, illegális módszerekhez folyamodnak. Így tudnak eljutni a kiszolgáltatott helyzetet kihasználó embercsempészek, majd emberkereskedők markáiba. Az államok jogrendjének megsértésével, semmibe véve az emberi méltóságot, egyszerűen tárgyként adják-veszik az áldozatokat, mint a modern rabszolgaság eszközeit.

³⁰Belügyminisztérium: Tájékoztató az emberkereskedelem jellemzőiről
<http://thb.kormany.hu/download/4/f0/20000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20az%20emberkereskedelem%20jellemz%C5%91ir%C5%91.pdf> (letöltve: 2014.09.14.)

4.1.2 Gazdasági okok

A gazdaságilag szegény országokban nemcsak, hogy alacsony a bérezés, de nagyon magas a munkanélküliség aránya is. Az ilyen helyek válnak az emberkereskedők célországaivá. Ott kezdik el kialakítani az emberkereskedelem legprofitorientáltabb ágát, a szex ipart. Helyi kliensek vagy külföldről utaztatott klienseket szállítanak a bordélyházakba, hogy megkapják a kért szolgáltatást.

4.1.3 A nők hátrányos helyzete

A fentiekben utaltam a szex ipar szerepére a szegényebb országokban. Óriási a kereslet a feminin vonal iránt, főleg háztartási, betegápolási, gondozási, modell munkára és mivel ehhez párosul a kínálati oldalon az elszegényedett, kilátástalan nők köre, ezért számukra még vonzóbb a magas bérezésű, nem megerőltető munka vállalása. A női sértettek akaratát az elkövetők könnyebben meg tudják törni erőszakkal, kényszerrel és fenyegetéssel, mint a férfiakét.³¹

4.2 Az emberkereskedelem toborzási módszerei

Az emberkereskedelem bűncselekményének tettesei és részesei különféle módszerekkel próbálják toborozni az áldozatokat vagy teljes, vagy részleges félrevezetéssel. Olyan áldozatokat keresnek, akikről tudják, hogy hátrányos vagy halmozottan hátrányos a helyzetük és rendezetlen családi körülményekkel rendelkeznek. Általában az áldozati célcsoportra jellemző a sodorhatóság, befolyásolhatóság és a kialakulatlan személyiség.

A toborzási csatornák alapján négyféle főle módszert lehet megkülönböztetni:³²

4.2.1 Egyéni toborzási módszerek nyilvános helyeken

Az emberkereskedelemre szerveződött csoportok közvetlen módszereket is alkalmaznak. Személyesen keresik fel a potenciális áldozatokat bárokban, klubokban és egyéb szórakozóhelyeken. Általában a felkínált munkalehetőség annyira nagyvonalú, hogy akiben van egy kis bátorság, az egyből elfogadja a munkát, ami lehet modellkedés, táncolás, takarítás vagy idős hölgy gondozása. Az ígért munkabér kiemelkedően magas, munkafeltételek

³¹ Póczik Szilveszter – Dunavölgyi Szilveszter: Nemzetközi migráció – Nemzetközi kockázatok, Budapest 2008, HVG-ORAC Lap- és könyvkiadó Kft. kiadása, 442. oldal

³² Belügyminisztérium: Tájékoztató az emberkereskedelem jellemzőiről
<http://thb.kormany.hu/download/4/f0/20000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20az%20emberkereskedelem%20jellemz%C5%91ir%C5%91.pdf> (letöltve: 2014.09.14.)

kedvezőek, sőt sokszor nyelvtudás sem szükséges. A végzett munka jellege fizikailag nem megerőltető és könnyű ellátni a teendőket. Ezzel próbálják reflektorfénybe állítani a munka jellege iránti vonzalmat és eloszlatni a kételyeket.

4.2.2 Informális hálózat révén (barátok, családtagok)

Az elkövetők a családtagokba, hozzátartozókba, barátokba vetett bizalomra építenek. Őket próbálják meggyőzni előnyöket ígérve, hogy adják oda az áldozatot. Ez a fajta elkövetés okozza az áldozatoknak a legnagyobb pszichológiai törést, hiszen pont azokban csalódik a legnagyobbat, akikben a legjobban bízott.

4.2.3 Hirdetés, ügynökség, internet útján

Különböző munkaközvetítők, utazásszervezők, házasságközvetítők és egyéb ügynökségek is segítenek az áldozatok keresésében, megnyerésében. Ők még közre tudnak működni a legalitás látszati erősítésében, a kiutaztatás megszervezésében és az okmányok beszerzésében. Az interneten való hirdetés eszközével is szeretnek élni az elkövetők. Sok előny származik belőle, ugyanis személytelenek maradnak, gyors, hatékony és közvetlen elérési módja az áldozatoknak.

4.2.4 Erőszakos bűncselekmény elkövetésével (emberrablás)

A legdurvább toborzási módszerek közé sorolható a sértett elrablása. Ilyen, például ha a szórakozóhelyről egyedül sétál haza a lány, majd berángatják egy személygépjárműbe, és arra ébred pár óra múlva, hogy a határon már át is csempészték.

4.3 Az áldozatokkal való bánásmód

Az emberkereskedelem bűncselekményének elkövetése aligha történik a sértett beleegyezésével. A bűncselekmény végrehajtása során az elkövetők általában erőszak, fenyegetés, vagy a kényszer eszközével élnek, ily módon törik meg az áldozat akaratát.³³

A belföldi emberkereskedelem jellemzője, hogy az elkövetők pénzért megvásárolják az áldozatokat, majd őket prostitúcióra kényszerítik abból a célból, hogy a vételárat többszörösen visszaszerezzék és a pénzt saját vagy családjuk szükségleteire fordítsák. Egy-egy sértett átlagosan napi 20.000-40.000 Forintot keres, de ebből neki nincs haszna, sőt tudatosítják benne, hogy kötelessége dolgozni azért, hogy visszatérítse a megvásárláskor érte

³³ Fehér Lenke: Nemzetközi emberkereskedelem, Budapest, 2008.

fizetett összeget. Az egész pénz az elkövető markába jut, aki egyben a kizárólagos jogosult arra, hogy megszabja a szolgáltatások körét és annak tarifáit.

A sértetteknek az elkövetők kizárólag szállást és ellátást biztosítanak. Személyi szabadságukat nagyban korlátozza az állandó kontroll és felügyelet, ami egyben megnehezíti a sértettek szökését. Egyedül nem mehetnek sehova, még a szálláshelyet is csak kísérettel vagy engedéllyel hagyhatják el, de ilyenkor is figyelik az áldozat minden lépését.

Rendszeres fizikai bántalmazást kell átélniük, különösen, ha rajtakapják a sértettet azon, hogy saját felhasználásra félretesz pénzt, szökni próbál, ellenszegül az emberkereskedő akaratának, vagy ha nem produkál kellő jövedelmet. A fenyegetéssel és brutális bántalmazással a sértettben olyan szintű félelmet keltenek, hogy a kínálkozó szökési, szabadulási alkalmat sem ragadják meg. Az áldozatokat engedelmességre szoktatják, és ha akad ezután valaki, aki még mindig lázad, akkor a családtagok bántalmazását, megölését is gyakran kilátásba helyezik.

Mindezek hatására, a sértett ténylegesen és pszichésen is elszigetelődik, személyisége bezáródik, kommunikációra képtelenné válik, s a folyamatos pszichikai és fizikai szenvedés hatására traumatizálódik.³⁴

4.4 Egyéb elkövetői mechanizmusok:³⁵

- Adósságkötelék kialakítása: Véget nem érő törlesztésbe taszítják az áldozatokat. Először azt mondják nekik, hogy törleszteni kell a vételárukat, majd a túlzottan magas összegű úti okmány kiállításának díját, utazási költségeket, az embercsempészek fizetett pénzösszeget, szállását és ellátását. Így konkrétan minden költséget ráterhelnek az áldozatra, nem hagyva más lehetőséget a rabszolgajellegű munkán kívül.
- Zsarolás: Erőszakkal és fenyegetéssel kínos és szégyellnivaló helyzetbe hozzák az áldozatokat. Teljes rettegésben vannak a sok fizikai bántalmazás, éheztetés, drogozás és kínzás hatására. A kontroll formája a megszégyenítés, amit nemi erőszakkal érnek el. Előfordul, hogy az áldozatokat megerőszakolják és közben videofelvételeket vagy fényképeket készítenek. Ezzel a sértettet megalázzák, éreztetik, hogy csak egy használati tárgy. A későbbiekben ezzel a felvétellel tartják félelemben a sértetteket és azzal zsarolják őket, hogy elküldik családjuk részére, ha nem teljesítik mindazt, amit elvárnak tőlük.

³⁴ IOM: Az emberkereskedelem egészségügyi vonatkozásai, képzési anyag, The Mental Health Aspects of Trafficking in Human Beings, Budapest 2004 30-45. oldal (letöltve: 2014.10.07.)

http://publications.iom.int/bookstore/index.php?main_page=product_info&products_id=195

³⁵ Belügyminisztérium: Tájékoztató az emberkereskedelem jellemzőiről

<http://thb.kormany.hu/download/4/f0/20000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20az%20emberkereskedele%20jellemz%C5%91ir%C5%91.pdf> (letöltve: 2014.09.14.)

- **Elszigetelés és visszaút elvágása:** Az áldozatoktól már útközben vagy a megérkezést követően elveszik a személyi és úti okmányokat. Ezzel gátolják az áldozatokat a szökésben, akik papírok nélkül nem mernek továbbutazni. A sértettek félnek mutatkozni a hatóságok előtt a kitoloncolás veszélye miatt. Az emberkereskedők fenntartják azt a látszatot, hogy az idegenrendészeti hatósággal, rendszettel és más hatóságokkal jól kiépített korrupciós kapcsolataik vannak, és mindent el tudnak intézni, ha szükség van rá. Emellett a sértetteket elszigetelik saját diaszpórájuk közegétől, így formálva egyfajta nyelvi és érzelmi gátat a honfitársaktól. Ezzel az utolsó otthonról hozott kapcsolati szálát is elvágják, ami azt eredményezi, hogy az áldozatok megtörtek lesznek, szenvedni fognak, elszemélytelenednek és nem lesz erejük szökésüket tervezni.

4.5 A bűncselekmény felderíthetetlenségének okai³⁶

Az emberkereskedelem szempontjából Magyarország elsősorban tranzit és származási ország szerepet tölt be. A Határőrség megszűnésével és Rendőrségbe integrálásával két szerv felelős az emberkereskedelem felderítéséért és nyomozásáért.³⁷ A Készenléti Rendőrségi Nemzeti Nyomozó Iroda (a továbbiakban: KR NNI) és a rendőrség nyomozóhatóságainak feladatait a hatásköréről és illetékességéről szóló 25/2013. (VI. 24.) BM rendelet tartalmazza,³⁸ melynek értelmében a KR NNI hatáskörébe tartozik minden olyan bűncselekmény, amelynek nemzetközi vonatkozása van, így ebbe a körbe tartozik az emberkereskedelem bűncselekményének felderítése és nyomozása is. Viszont ha az emberkereskedelemmel foglalkozó bűnözői csoport vagy szervezet tevékenysége nem ölt nemzetközi formát, úgy a bűncselekmény nyomozását a megyei rendőr-főkapitányságok felderítő és nyomozó szervei végzik. 2014. július 1-jén alakult meg a KR NNI Szervezett Bűnözés Elleni Főosztály alárendeltségében az Emberkereskedelem Elleni Főosztály, ahol 11 személy végzi a nyomozó tevékenységet. Az alosztály kizárólagos hatáskörébe tartozik a nemzetközi vonatkozású emberkereskedelem, így országosan ez a szervezeti egység lép fel az elkövetőkkel szemben. Az emberkereskedelem bűncselekménye nagyon nehezen bizonyítható, ezért az elmúlt években az elkövetők csak néhány éves börtönbüntetést kaptak, ha sikerült eljutni az érdemi döntés meghozataláig. A szervezett bűnözés egyik nagyon kifizetődő alakzatáról beszélünk,

³⁶ **Póczik Szilveszter–Dunavölgyi Szilveszter:** *Nemzetközi migráció - Nemzetközi kockázatok*, Budapest 2008, HVG-ORAC Lap- és könyvkiadó Kft. kiadása, 432. oldal

³⁷ **Fekcs Gyula:** *Emberkereskedelem és bűnüldözés a Dél-Dunántúlon*, 2007.<http://pecshor.hu/periodika/2007/VIII/fekcs.pdf> 1. oldal (letöltve: 2014.10.18.)

³⁸ 25/2013. (VI. 24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről <http://www.police.hu/sites/default/files/25-2013.pdf> (letöltve: 2014.10.18.)

melynek elkövetői magas hierarchiai szervezetben dolgoznak, így akik nem kerülnek eljárásba, azok veszélyt jelentenek továbbra is az áldozatok számára. A kutatók és a statisztikai adatok szerint arra juthatunk, hogy a regisztrált emberkereskedelem bűncselekményének viszonylag alacsony száma több okra vezethető vissza:

- Az embercsempészség magas száma, amely elnyeli a be nem fejezett emberkereskedelem tényállását. A felderített embercsempészség bűncselekménye ugyanis később, a magyar határokon kívül, a célországban talán emberkereskedelemként jelent volna meg, de ezt a folyamatot szakította meg a határon végzett ellenőrzés.
- A másik ok a magas fokú szervezettség. A szervezett formában történő embercsempészség nem csak a zöldhatár vagy vízi határ tömeges, több személy által történő igénybevételét és ezáltal a legális határátkelés kikerülését jelenti, hanem sok esetben az ilyen tevékenységhez segítséget nyújtok a vagyoni hasznukat nem maguktól a csempésztett személyektől, hanem más szervezett bűnözői csoportoktól kapják meg. A pénz érkezéséig sokszor egy szálláshelyen tartják a csempésztett embereket személyi szabadságuktól megfosztva.
- Az okok között a magas látencia kérdéskörét is meg kell említeni. A nyomozóhatóság vagy nem szerez tudomást a bűncselekményről, vagy az áldozat félelmében nem mer, vagy nem tud az igazságszolgáltatáshoz fordulni. Általában a harmadik országból érkező személyeknek gyakran nincsenek irataik, félnek a hatóságtól, hogy a tiltott határátlépés miatt eljárást indítanak ellenük, ezért sokszor inkább menekülnek és rejtett, magánszállásokon maradnak elbújva.
- A negyedik ilyen bizonyítást hátráltató ok, hogy az áldozatokat annyira megfélemlítik az elkövetők a megtorlás kockázatának a kilátásba helyezésével még a vádemelési szakban, hogy vagy nem tesznek vallomást, vagy egyszerűen megváltoztatják terhelő vallomásaikat. Ilyenkor többnyire a büntetőeljárások a nyomozás megszüntetésével zárulnak. Ezt bizonyítja az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály által 2011-2013 közötti időszakra szóló kimutatása, melyben a 2011-es évben 29-ből 8, 2012-ben 30-ból 8, míg a 2013-as évben 16 esetből 9 végződött a nyomozás megszüntetésével.

4.6 A magyar áldozatok helyzete³⁹

A Magyarország elsősorban küldő és tranzit ország a szexuális és munkacélú kizsákmányolás céljából csempésztett nők és férfiak körében. A szexuális kizsákmányolást célzó emberkereskedelem fő célországai Hollandia, Svájc, Ausztria, Olaszország és Spanyolország, míg a munkahelyi kizsákmányolás célországai az Egyesült Királyság, Németország, Ausztria, Kanada, Spanyolország, az Amerikai Egyesült Államok. A határon belüli frekvenciált helyek a Balaton, a főváros és az osztrák határ környéke.

Az emberkereskedelem külföldön észlelt áldozatai elsősorban az ország kelet- vagy északkeleti részéről, pontosabban három megyéből – Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Baranya – származnak, de ezek mellett még jelentős az áldozatok száma Békés és Tolna megyéből is.

Az országon belül a nők legtöbbször szexuális kizsákmányolás áldozata, míg a férfiakra jellemző a munkacélú kizsákmányolás a mezőgazdaságban és az építőiparban, valamint egyre népszerűbb a hajléktalanok⁴⁰ kihasználása. A veszélyeztetett csoportok jellemzőinek a vizsgálata során megállapítható, hogy ők elsősorban az ország, alacsony képzettségű és rossz életkörülmények között élő családokból származnak. Különösen nagy viktimizációs kockázattal bírnak egyén és csoport szintjén a fiatal lányok és nők, a romák, a munkanélküliek, a létminimum alatt élők, a mentális zavarban szenvedők, a fogyatékkal élők és a hajléktalanok. A magyar áldozatok többségét egész életükben kizsákmányolták vagy rossz életvezetésük miatt, másnak alárendelve, függőségi viszonyban éltek, ezért önálló döntéshozatalra nem, vagy kevésbé képesek. Legtöbbször rendkívül alulképzett és életfeltételeik nem felelnek meg az emberhez méltó élet minimumkövetelményeinek. A Magyarországból kikerült áldozatok többsége felnőtt, vagy fiatalos nő. Előéletüket tekintve, többségük jellemzően állami gondozásban élt. Az állami gondozottak áldozattá válását segíti, hogy akarataikat könnyebben lehet befolyásolni, nincsen hozzátartozójuk, aki az országban maradásra bírhatná őket és a külföldi munka ígérete kiugrási lehetőséget jelenthet számukra a rossz életkörülményekből.

³⁹ AFIIT – az emberkereskedelem áldozataul esett személyek integrációját támogató és javító – projektre a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) vezetésével kerül sor 2012. januártól 2013. júniusig.

⁴⁰ **Amerikai Külügyminisztérium:** Jelentés az emberkereskedelemlről – 2014.

http://photos.state.gov/libraries/hungary/231771/PDFs/tip2014_hu.pdf (letöltve: 2014.09.22.)

5. A MAGYARORSZÁGON ÉSZLELT ÁLDOZATOK AZONOSÍTÁSA ÉS SEGÍTÉSE

Az Európai Unióban jelentős mennyiségű az emberkereskedelem áldozatainak száma. A 2010 és 2012 közötti időszakban az észlelt és azonosított személyek száma közel 30.146 főre tehető a 28 tagállamban. A statisztikát az Eurostat, az Európai Bizottság egyik főigazgatósága végzi, mely az uniós térségben a megfelelő statisztikai információk biztosításáért felel. Az emberkereskedelem áldozatairól szóló adatok összeállítása során, különböző szervek adatbázisait vette alapul, így primer forrásként szolgáltak a tagállamok rendőrségeinek adatai, továbbá civil szervezetek, idegenrendészeti szervek, határőrök és egyéb szervezetek kimutatásai. Magyarországra lebontva ez az érték a vizsgált időszakra 250 áldozatot mutat, mely elenyészőnek tűnhet Bulgária, Hollandia, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország és Románia mellett.⁴¹ Ez a szám azonban tovább csökken, ha a rendőrség által regisztrált sértettek körét vizsgáljuk, mivel nagyon kevés azon személyek száma, akik eljutnak a magyar hatóság látkörébe. A regisztrált áldozatok száma 2011-es évben 18, 2012-ben 22, míg 2013-ban csak 5 főre tehető.⁴² Ennek okait keresve megállapítható, hogy mivel Magyarországra a szexuális célú emberkereskedelem a jellemző, így a jogalkotó felvértette a Btk. rendszerét olyan nemi élet szabadsága és nemi erkölcs elleni bűncselekményekkel, mint például 196. § szexuális kényszerítés, 197. § szexuális erőszak, 198. § szexuális visszaélés, 200. § Kerítés, 201. § prostitúció elősegítése, 202. § kitartottság, 203. § gyermekprostitúció kihasználása és 204. § gyermekpornográfia tényállásaival. Így bár lehet alacsony az emberkereskedelem regisztrált áldozatainak a száma, de a prostitúcióra épülő látencia valamelyest csökkenően van.⁴³

A magyar állampolgárságú munkavállalók ezrével jelennek meg a különböző Nyugat-Európai országokban, ahol egyre gyakoribbá vált a kizsákmányolás céljából történő munkáltatás. Sokszor lehet hallani médiumokban és ismerősöktől, hogy a külföldön kapott munkabérért embertelen módon dolgoztatják az egyéneket szinte pihenés, és megállás nélkül. Az embereknek a magas kereset utáni vágy nagyon vonzó tud lenni, de nem mindegy milyen áron érik el azt. Külföldi munkavállalás esetén sosem lehetünk elég körültekintőek. Sokan vannak, akik vakmerően fejest ugranak, legyen bármilyen jól hangzó az ajánlat. De gyanú

⁴¹ Eurostat: Trafficking in human beings, 10-23. oldal (letöltve: 2014.10.17.)

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-TC-14-008/EN/KS-TC-14-008-EN.PDF

⁴² Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály adatai alapján

⁴³ Szakmai konzultáció: **Fialka-Buczkó Erika r. alezredes** ORFK Bűnmegelőzési Osztály áldozatvédelmi referensének elmondása alapján (Dátum: 2014.10.18.)

mindig ébredjünk bennünk, mert ma a XXI. században létezik az emberkereskedelem, a modern rabszolgaság jogellenes cselekménye. Rengeteg áldozatban fel sem merül az elkövetés előtt, hogy ilyen cselekmény áldozatává válhatna, ezért nem tud felkészülni arra, hogy baj esetén milyen szervezethez és segélyvonalakhoz tud fordulni.

Magyarország elsősorban tranzit és kiinduló (származási) ország a szexuális és munkahelyi kizsákmányolás céljából elkövetett emberkereskedelem terén, ezért a hatóságok csak ritkán találkoznak és azonosítanak emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgárt. Ebből kifolyólag Magyarországon az észlelt áldozatok túlnyomó többsége magyar állampolgár. Az áldozatok közül a magyarokat és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezőket, a civil szervezetek segítik a reintegrációban, míg a harmadik országbeli állampolgárokat menekültügyi eljárás alá vonja a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal. Az emberkereskedelem áldozatát az egészségügyi szolgáltatók, a közegészségügyi rendszer, a rendőrség, a munkaügyi hatóságok, a konzuli szolgálatok, bevándorlási hatóságok és családsegítő vagy egyéb segítő szervezete jelzése alapján azonosíthatják, vagy az áldozat saját maga is kérhet segítséget például az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) zöld számán.⁴⁴ Az áldozatok segítésére iránymutató és szabályozó keretet ad a 2005. évi CXXXV. törvény a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről, mely az áldozatoknak többlet jogokat biztosít.

5.1 A 2005. évi CXXXV. törvény

A 2005. évi CXXXV. törvény (továbbiakban Ást.) a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről 2006. január 1-jén lépett hatályba. A törvény bizonyos bűncselekmények áldozatai számára (ebbe beletartozik az emberkereskedelem is) szolgáltatásokat ajánl fel. A törvény hatálya kiterjed a Magyarország területén elkövetett bűncselekmények áldozataira, így a magyar állampolgárokon túl, Magyarország területén jogszerűen itt tartózkodó külföldi állampolgárokra is. A törvény pontosan meghatározza az áldozat fogalmát, mely a sértett⁴⁵ meghatározásánál egy tágabb fogalmat jelöl.

⁴⁴ **IOM:** A FIIT – az emberkereskedelem áldozatául esett személyek integrációját támogató és javító projekt http://www.iomfrance.org/sites/default/files/FIIT%20Toolkit_HU.pdf 44. oldal (letöltve: 2014.10.07.)

⁴⁵ sértett fogalma: Sértett az, akiről alaposan feltehető, hogy jogát, vagy jogos érdekét az eljárás tárgyát képező cselekmény sértette, vagy veszélyeztette.

A törvény hatálya:⁴⁶

1.§ (1) E törvény alkalmazásában áldozat a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény és a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés természetes személy sértettje, valamint az a természetes személy, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként sérelmet, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el, ha

- a) magyar állampolgár,
- b) az Európai Unió bármely tagállamának állampolgára,
- c) az Európai Unión kívüli államnak az Európai Unióban jogszerűen tartózkodó állampolgára,
- d) Magyarország területén jogszerűen tartózkodó hontalan személy,
- e) emberkereskedelem áldozataként azonosított személy, valamint
- f) az állampolgársága szerinti államnak Magyarországgal kötött nemzetközi megállapodása vagy viszonyosság alapján erre jogosult

A törvény állampolgárságtól függetlenül biztosítja a kárenyhítést és a különböző támogatásokat. Az áldozatsegítő szolgáltatások akkor is megilletik az áldozatot, ha az elkövetőt a bíróság nem ítéli el, ilyen ha a nyomozást megszüntetik vagy felfüggesztik és feljelentést elutasítják. Ezeket a szolgáltatásokat a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal szervezeti egysége alá tartozó területi Áldozatsegítő Szolgálatok biztosítják a törvény II. fejezete alapján. 2010 folyamán az Áldozatsegítő Szolgálat 22.069 ügyben járt el.⁴⁷

Az Ást. az alábbi szolgáltatásfajtákat különbözteti meg:

- érdekérvényesítés elősegítése
- azonnali pénzügyi segély
- jogi segítségnyújtás
- szükség szerint védett szálláshelyet biztosítása
- egészségügyi, egészségbiztosítási ellátások és a szociális ellátások igénybevételéhez segítségnyújtás

⁴⁶ **2005. évi CXXXV. törvény** a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500135.TV

⁴⁷ **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Hivatala:** Az áldozatsegítő szolgálat tevékenysége 2010. 4. oldal (letöltve: 2014.10.07.)
http://kih.gov.hu/documents/10179/16723/2010_beszamolo_Aldozatsegito_Szolgalat

5.2 Az áldozatok irányítása és azonosítása Magyarországon

Az Ást. alapján 2013. január 1-jén lépett hatályba az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről szóló 354/2012. (XII.13.) Korm. rendelet, amely meghatározza az áldozatirányítás rendjét hazánkban. A jogszabály rögzíti az áldozatazonosítást végző szerveket és együttműködésük rendszerét az áldozatok védelme és az emberkereskedelem ellen folytatott küzdelem érdekében a 2011/36/EU irányelv nyomására.

Az azonosításért felelős hatóságok a következők:⁴⁸ az egészségügyi szolgáltató, az egészségügyi államigazgatási szerv, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltató, a köznevelési intézmény, a rendőrség, a munkaügyi hatóság, a konzuli tisztviselő, az idegenrendészeti hatóság és a menekültügyi hatóság.

5.2.1 Az azonosítási folyamat

Az azonosítási folyamat nem egyezik meg magyar állampolgár vagy szabad mozgás jogával rendelkező és harmadik országbeli állampolgárok Magyarországon történő észlelésekor. Különböző az azonosítási rend és más-más eljárásba kerülnek. A magyarok és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezők eljárási menetére a kormányrendelet ad iránymutatást, míg a harmadik országbeli állampolgárokra a 2007. évi II. törvény (továbbiakban: Harmtv.) a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló jogszabály, valamint a Tanács 2004/81/EK irányelve a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményekkel érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről határozzák meg. A harmadik országbeli állampolgárok menekültügyi eljárásba kerülnek, így Magyarország menekültügyi hatósága, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal folytatja le az eljárást.

5.2.2 A Magyarországon észlelt emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgárok eljárási rendje

Az áldozat észlelése történhet rendőrségi fellépés során, ilyenkor az azonosítást és a tájékoztatást a rendőrség végzi, majd az áldozat átkerül menekültügyi és idegenrendészeti eljárásba. Az emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgárok így kerülnek menekültügyi eljárásba, melyet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal folytat le.

⁴⁸ 354/2012. (XII.13.) Korm. rendelet az emberkereskedelem áldozatainak azonosítási rendjéről.
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200354.KOR&celpara=#xcelparam

A menekültügyi kérelem előterjesztésekor vagy a jogszerűtlen tartózkodásának észlelésekor, ha feltételezhető, hogy a személy emberkereskedelem áldozatává vált, akkor a hatóság köteles az Ást. 9/A. § alapján tájékoztatni arról, hogy 30 napos gondolkodási időre jogosult, annak érdekében, hogy eldöntse együttműködik-e a hatóságokkal a bűncselekmény felderítésében. Az áldozat továbbá jogosult tájékoztatást kapni, hogy együttműködés esetén a büntető, illetve szabálysértési eljárás miként zajlik le, milyen következményei vannak, milyen ellátásokra, támogatásokra jogosult és milyen jogokat biztosít a törvény számára. A Harmtv. 30. § (1) bekezdés e) pontja rendelkezik arról, hogy az áldozat részére a 30 napos türelmi időszak idejére az áldozatsegítő szolgálat kezdeményezésére ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolást kell kiadni. A Harmtv. 29.§ (1) bekezdés alapján az emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgár részére humanitárius tartózkodási engedély állítható ki. Ez a típusú tartózkodási engedély 1 évre adható ki és alkalmanként 1 évvel hosszabbítható, de bizonyos esetekben vissza is vonható, illetve nem hosszabbítható meg, ha a harmadik országbeli állampolgár nem működik együtt a hatósággal, ha vallomásában valótlan állít, illetve ha a hatóság kezdeményezi engedélyének visszavonását. Ilyenkor az állampolgár kérhet menedékjogot egyéb okra hivatkozva, majd a menekültügyi hatóság megvizsgálja a menedékkérő jogosultságát és 3-6 hónap közötti időszakban meghozza hatósági jogkörben döntését a menekültstátusz megadásáról. Ha a menedékjogi kérelem visszautasításra került, akkor a harmadik országbeli állampolgárnak el kell hagynia az országot. Az újbóli áldozattá válás megelőzése érdekében, azonban a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal rizikófelmerést készít, hogy az áldozat ne olyan országba térjen vissza, ahol emberkereskedők veszélyeztethetik. Így törvényi keretek biztosítják, hogy az kiutasított áldozat biztonságos országba kerüljön.

Amennyiben az áldozatok a rendőrséggel végig együttműködnek, az rengeteg többlet jogot tud biztosítani nekik, mivel megnyílik előttük az ország támogatási és segítségnyújtási rendszere. Az Ást. 43. § (3) bekezdése alapján további tájékoztatási kötelezettségük van a hatóságoknak. Így az áldozat jogosult információt kapni jogi lehetőségeiről, szálláshelyről, gazdasági és pénzügyi segítségnyújtásról és az azonnali kártérítésre az elszenvedett károk enyhítéséről. A szállást a menekültügyi hatóság a kérelmező részére magánszálláshelyet, ennek hiányában befogadó állomást (Bicske, Vámoszabadi, Debrecen), menekültügyi őrzött befogadó központban lakhelyet (Békéscsaba, Debrecen, Nyírbátor) vagy együttműködési szerződések alapján más szálláshelyet jelöl ki, kivéve, ha a személy személyi szabadságot korlátozó intézkedés hatálya alatt áll. A mentális bajok segítésére az áldozatsegítő hivatal emberei, illetve civil szervezetek jogosultak, amennyiben pályázatokkal fedezni tudják az

anyagi háttérrel. Az áldozatok számára biztosítanak pszichológust, de az eddigi adatok szerint harmadik országbeli állampolgárok esetén ilyen a gyakorlatban még nem történt, így a segítségnyújtás hatékonyságát értékelni nem lehet.⁴⁹

5.2.3 A magyar állampolgárokra és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezőkre vonatkozó eljárási rend⁵⁰

Az észlelt áldozatok azonosítására jogosult hatóságok hajtják végre az azonosítási eljárást a kormányrendeletben foglaltak betartásával. Az azonosítást végző szerv azonosító beszélgetést folytat le az áldozattal, annak meghatározása érdekében, hogy valóban emberkereskedelem bűncselekményének sértettje vagy sem. Ehhez iránymutatást ad a kormányrendelet I. számú melléklete, mely egy azonosító kérdőívet tartalmaz. A melléklet lehetővé teszi, hogy az áldozat írásos beleegyezését tegye annak, hogy emberkereskedelem áldozataként azonosították és egészségügyi ellátásra szorul.

Az azonosításra szolgáló indikátorok: a kérdőívhez való hozzájárulás után felvételre kerülnek az általános személyes adatok. Ezt követi az áldozattá válásra utaló jelek felsorolása, melynél fontos megjegyezni, hogy csak akkor áll fenn az áldozattá válás valószínűsége, ha ezek közül több, együttesen is fennáll.

A kormányrendelet felsorolja ezeket a súlyozott körülményeket, amik kategorizálva vannak egészségi és fizikai állapotot felmérő, személyes körülményeket vizsgáló és munkakörülmények/tevékenység végzését érintő tényezők szerint. Ilyenek lehetnek például látható sérülések, látható alultápláltság, kimerültség, tipikusan szexuális tevékenység végzéséhez használt ruházat, okmányok meglétének hiánya, nem tudja megmondani munkahelye címét, vagy ha a fizetés egy részét vagy egészét elvonják.

Ha ezek alapján valószínűsíti a hatóság, mely szerv sok esetben a rendőrség, az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (továbbiakban:OKIT)⁵¹, a Nemzeti Nyomozó Iroda, a Nemzetközi Migrációs Szervezet, hogy a beszélgetésbe bevont személy emberkereskedelem áldozata, akkor következő lépésként az áldozat írásos hozzájárulása után,

⁴⁹**Európai Migrációs Hálózat:** EMN FOCUSED STUDY – Az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása a nemzetközi védelem és a kényszerített hazatérés eljárásai során, 1-19. oldal (letöltve: 2014.01.25.) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/12b.hungary_trafficking_final_hu_version_november_2013.pdf

⁵⁰**Európai Migrációs Hálózat:** EMN FOCUSED STUDY– Az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása a nemzetközi védelem és a kényszerített hazatérés eljárásai során http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/12b.hungary_trafficking_final_hu_version_november_2013.pdf 6-8.oldal (letöltve: 2014.01.25)

⁵¹ 24 órás kríziskezelő telefonszolgálat az Emberi Erőforrás Minisztérium fenntartásában. A hívásokat erre specializálódott szociális munkások folytatják le.

értesíteni köteles az illetékes Fővárosi és Megyei Áldozatsegítő Szolgálatot. Ezzel párhuzamosan, ha az áldozat nem rendelkezik biztonságos szállással, akkor az azonosítást végző szerv értesíti az OKIT-ot, amely a fő kapcsolattartó a védett házak⁵² üzemeltetőivel. Felmérik melyik a legközelebbi ilyen szállás az áldozat lakóhelyéhez képest, majd az áldozat tájékoztatást kap a védett ház adta lehetőségekről, körülményekről, támogatásokról és ha az áldozat kéri az elhelyezését, akkor az OKIT felveszi az üzemeltetővel a kapcsolatot és megszervezik az áldozat befogadását és szállítását a védett helyre. A védett házak működtetője a Baptista Szeretetszolgálat, mely szervezet segít az áldozatoknak a sikeres rehabilitációban és reintegrációban, hogy a személyek újra teljes értékű életet tudjanak élni szorongás nélkül.

5.2.4 A 18 év alattiak eljárási rendje⁵³

A gyermekekkel szembeni bánásmód különbözik a felnőtt férfiak és nők eljárási rendjétől. Ha bármely hatóság, civil szervezet, természetes személy úgy állapítja meg, hogy a 18. életévét be nem töltött személy valószínűsíthetően emberkereskedelem áldozata, akkor azt köteles jelezni a gyermekjóléti szolgálatnak. A gyermekek tekintetében az eljárási menet nem olyan kiforrott, mint a felnőttek esetében. Ők szakellátásba vagy családjukhoz kerülnek vissza. A családba való visszakerülésnél mindenképpen kell egy kockázatfelmérést végezni, hogy megállapítható legyen az otthoni környezet biztonsága. Gyermekeknél ez jelenti a legnagyobb kockázati tényezőt az ismételt áldozattá válás területén.

A harmadik országbeli állampolgár gyermek ellátása különbözik a magyarokétól. A külföldi gyermekek javarészt elszakadtak szüleiktől, így a határ illegális átlépésével egyidejűleg, kísérő (szülői vagy rokoni felügyelet) nélkül érkeznek Magyarország területére. Rájuk is vonatkoznak a krízisellátás szabályai, melynek feltétel, hogy a rendőrség utalja be őket egy befogadó otthonba. A kísérő nélküli kiskorúak esetén a rendőrség köteles 72 óra alatt felkutatni a gyermek szüleit vagy rokonait. Ha a rendelkezésre álló idő letelt, akkor a gyámhivatali eljárás megindításával együtt megindul a menekültügyi eljárásuk, melyet a BÁH folytat le. Az eljárás során fontos figyelni és megállapítani a gyermek életkorát, amihez orvos szakértőt kell bevonni, mert sok felnőtt vallja magát 18 év alattinak a kedvezményezett

⁵² Az Emberi Erőforrás Minisztérium által fenntartott shelterek az emberkereskedelem áldozatainak számára, amely a nyilvánosság elől titkolt helyen található az áldozatok védelme és sikeres rehabilitációja érdekében.

⁵³ **Európai Migrációs Hálózat:** EMN FOCUSSED STUDY – Az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása a nemzetközi védelem és a kényszerített hazatérés eljárási során.
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/12b.hungary_trafficking_final_hu_version_november_2013.pdf 15-16.oldal (letöltve: 2014.01.25)

eljárási rend miatt. A döntés meghozataláig megilleti őket némi zsebpénz, illetve egészségügyi ellátás. A rehabilitációban való eredményes segítségnyújtás nehéz a fennálló nyelvi gátak miatt, ezért a pszichológiai probléma és a különböző betegségek orvoslása akadályt jelent. Az eljárás ideje alatt a gyermekek elhelyezésére kísérő nélküli kiskorú esetén, Fóton a Károlyi István Gyermekközpontban vagy a 2013-as évben Hódmezővásárhelyen nyílt Szent Ágota Gyermekközpontban kerül sor. Az eljárás idejére számukra is humanitárius tartózkodási engedélyt állít ki a hivatal, de eltérés a harmadik országbeli felnőtt állampolgárokhoz képest, hogy gyermekek esetében az engedély kiállításának nem feltétele a hatóságokkal való együttműködés.

5.3 A Baptista Szeretetszolgálat szerepe az áldozatoknak biztosított segítségnyújtásban⁵⁴

A magyar és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező áldozatokat csak egy magasan szervezett, átfogó és hosszú távú visszailleszkedési programmal lehet rehabilitálni. A visszailleszkedés sikerét több tényező befolyásolhatja, mint például az anyagi források lehetősége, áldozat hajlandósága, mentális állapota és a visszafogadó társadalom nyitottsága. Az áldozatok számára minden esetben ki kell jelölni egy szociális központot, ami a lakóhelye szerinti régióban segíti az áldozatot, így a Baptista Szeretetszolgálat volt az első olyan civil szervezet Magyarországon, amely 2005-től az emberkereskedelem áldozatainak védelmével, támogatásával és rehabilitálásával foglalkozott és teszi ezt azóta is. A szervezett célja az áldozatok személyiségének megerősítése a mentális problémáik kezelésével és olyan gyakorlati, szakmai tudás biztosítása az áldozatoknak, hogy életüket újra tudják kezdeni az országban tervezett céljaik megvalósításával.

A civil szervezet adatai szerint a női áldozatok száma évente kb. 50-60 főre tehető, míg a férfi áldozatoké 30-40, de a férfiak vonatkozásában a számok növekvő tendenciát mutatnak. Idáig külföldi állampolgár nem került hozzájuk, csak magyar.

A Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány által fenntartott védett házak száma jelenleg 4. Ebből három női, egy pedig férfi áldozatok számára van fenntartva. A házak az ország különböző pontjain vannak, 14 és 6-6 férőhelyesek, a férfiak számára fenntartott shelter⁵⁵ 6 fő számára biztosít lakhatást. Ezek a védett házak titkos helyen találhatók, ebből kifolyólag az áldozatok családtagokat, látogatókat nem fogadhatnak.

⁵⁴ Interjú Toszeczky Renátával a Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány Intézményi munkatársával.
(Dátum: 2014.09.30.)

⁵⁵ angol kifejezés a 'védett ház' szóra

A bekerülés több módon történhet. Jelzőrendszeren keresztül, például családsegítő, rendőrség, OKIT vagy egyéb segítő szervezet jelzése alapján, illetve maga az áldozat is kérhet segítséget. Ilyenkor először egy krízis-szállásra kerül, ahol felméri az általános egészségügyi, pszichés állapotát, illetve a veszélyeztetettség mértékét.

Az áldozatok általában nagyon szoronganak, feszültek, görcsösen keresik a megoldást. Figyelmük jellemzően a problémára irányul csak, hajlamosak indulatvezérelt cselekvésre. Sok esetben megfigyelhető, hogy nincs önmagára vonatkozó jövőképe és érzelmeiben, gondolataiban rendkívül beszűkült. Csak a múltra fókuszálnak, nem tudnak attól elszakadni. Meg kell tanulniuk ismételten kialakítani maguknak egy új jövőképet, de sok esetben ez nagyon nehéz, mert az áldozatok érdekérvényesítő képessége szinte teljesen megszűnik. Továbbá jellemző rájuk a teljes bizalomvesztés, sokszor elég egyetlen "hiba" és újra nem bízik meg abban, akiben korábban igen.

A shelterbe kerülés után teljes körű pszicho-szociális rehabilitációt biztosít a Szeretetszolgálat. Egészségügyi, szociális, jogi, pszichológiai, foglalkoztatási rehabilitációt, mint például szociális ügyek intézése, képzésbe integrálás, munkához való jutásban segítségnyújtás, bírósági ügyekben segítségnyújtás és esetleges gyámhatósági ügyekben szintén. A védett házakban foglalkoztató kialakítása van folyamatban, annak érdekében, hogy védett munkahelyen biztosítsák a kilépést a nyílt munkaerő-piacra.

A védett házat az első néhány hónapban, ha az indokolt veszélyeztetettségük miatt, akkor nem hagyhatják el az áldozatok. Az Alapítvány által működtetett shelterekben személyre szabottan történik az ott töltött időtartam meghatározása, amely akár 1-3 év is lehet. Személyre szabottan történik a shelterben töltött időtartam meghatározása, mely a lakó és a házban dolgozó szakemberek közös döntése alapján szűnhet meg, melynek feltétele, hogy a lakhatás megoldott legyen hosszú távon. Az áldozatok a közvetlen a visszailleszkedésüket megelőző időszakban nagyon ambiciózus terveket szőnek, tovább szeretnék tanulni, részt akarnak venni különböző képzéseken és munkájukat hosszú távon meg kívánják tartani.

5.4 Az azonosítást követő intézkedések: ⁵⁶

Ha az áldozat együttműködik a rendőrséggel, akkor a feljelentés megtételével megindul az eljárás az elkövető ellen, mely büntetőeljárás során az áldozatok különböző jogosultságokkal rendelkeznek:

- A védelemhez való jog: ami magában foglalja a tanúvédelmet, továbbá az áldozat megóvását a másodlagos és ismételt áldozattá válástól.
- Az elkövetővel való kapcsolat elkerülésének joga.
- A feljelentést követően az áldozat késedelem nélküli kihallgatása.
- A tanúkihallgatások során az emberi jogok maximális tiszteletben tartása.
- A tanúkihallgatás során olyan feltételek kialakítása, amely segíti az áldozat tanúvallomását, és minimálisra csökkenti a folyamattal járó, elkerülhetetlen trauma hatását
- Az orvosi vizsgálatok számának minimalizálása.
- A jogi képviselőhöz való jog.
- A magánélet védelméhez való jog: az áldozatok és családtagjaik magánéletét és képmását védeni kell, a gyermekáldozatok beazonosítását teljesen meg kell akadályozni.
- Az igénybe vehető segítségnyújtásról, kárenyhítés lehetőségéről való hiteles, pontos tájékoztatást.

A kihallgatások szükségtelen ismétlését mellőzni kell, a kihallgatások lefolytatásáról az áldozatok kíméletével, az erre a célra kialakított helyiségben, videófelvétel készítésével, valamint a szükséges szakértelemmel, lehetőség szerint pedagógiai vagy pszichológiai végzettségű, azonos nemű személy igénybevételével kell gondoskodni. Fontos odafigyelni, hogy a kihallgatás során a kihallgató személye az áldozattal történő kommunikációban a problémaérzékenységet, a segíteni akarást, az empátiát sugallja. Fel kell hívni az áldozat figyelmét az ismételt áldozattá válás kockázatára, és tájékoztatni kell az ismételt áldozattá válás elkerülésének lehetőségéről.⁵⁷

⁵⁶ Szakmai konzultáció: **Fialka-Buczkó Erika r. alezredes** ORFK Bűnmegelőzési Osztály áldozatvédelmi referensének elmondása alapján (Dátum: 2014.10.18.)

⁵⁷ **ORFK Tájékoztató (OT)** - 2014/12. szám, Budapest, 2014. május 20.

6. AZ EMBERKERESKEDELEM MEGELŐZÉSÉNEK PRIORITÁSA

A prevencióra minden állam nagy hangsúlyt fektet, mivel ez az emberkereskedelem visszaszorításának egyik leghatékonyabb iránya. Ennek azonban sok összetevője van, mint például a kutatás, képzés, figyelemfelkeltés, kiváltó okok kezelése, kereslet figyelembe vétele és a tudatosság kialakítása az emberekben. A megelőzésre fektetett hangsúly csak akkor hozhat sikert, ha nemcsak a származási ország, hanem a cél országok is növelik a prevenció fontosságának szerepét. Az adatgyűjtés sajnos sarkalatos pontja a prevenciónak. Ilyen kimutatások hiányában csak a tájékoztatásnyújtás kiterjesztését, áldozatok újból áldozattá válásának megakadályozását és az együttműködések körét lehet bővíteni, illetve javítani.

Magyarországon az emberkereskedelem elleni fellépés koordinátora a Belügyminisztérium Európai Uniós és Nemzetközi Helyettes Államtitkársága, aminek képviselője dr. Berta Krisztina. Ez a szerv biztosítja a hatóságok és civil szervezetek közötti együttműködést, aki egyben felelősséget is vállal Magyarországon nemzeti és európai szinten az emberkereskedelem ellenes lépésekért. Az emberkereskedelem ellenes erőfeszítések hatékonyságának céljából, 2005-ben megalakult a Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, melynek állandó tagjai⁵⁸: Belügyminisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Külügyminisztérium, Országos Rendőr-főkapitányság, Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda, Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálat, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Országos Bírósági Hivatal, Legfőbb Ügyészség, Fővárosi Törvényszék, Országos Kriminológiai Intézet, Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, Nemzetközi Migrációs Szervezet és Lehetőség Családoknak 2005 Alapítvány. A Belügyminisztérium koordinációs munkájában tehát kormányzati és nem kormányzati szervezetek is részt vesznek, akikkel együtt négyévente megalkotják az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló négyéves stratégiai tervdokumentumot.

⁵⁸ **Belügyminisztérium:** Az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentum 12. oldal (letöltve: 2014.10.09.)
http://emberkereskedelem.kormany.hu/download/4/d7/70000/Emberkereskedelem%20elleni%20nemzeti%20strat%C3%A9gia%202013-2016_kiadv%C3%A1ny.pdf

6.1 Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012-2016)⁵⁹

Az emberkereskedelem profitorientált bűnözési forma, mely minden évben sokmilliárd euro illegális jövedelmet termel az elkövetők számára. Az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalának (UNODC) 2010. évi jelentése alapján megállapítható, hogy világszerte az emberkereskedelem azonosított áldozatainak 79%-a vált szexuális kizsákmányolás, 18%-a kényszermunka, 3%-a pedig a kizsákmányolás egyéb formáinak áldozatává. A probléma mértéke jelentős, mert a bűncselekmény felderítésének aránya kismértékű, így csak megközelítőlegesen lehet megmondani az áldozatok számát. A stratégiával összpontosítani kíván azokra az intézkedésekre, melyek támogatják a 2011/36/EU irányelv átültetését és végrehajtását, kiegészítve a kormányok, a nemzetközi szervezetek és a civil társadalom által az EU-ban és a harmadik országokban végzett munkával. Az Európai Bizottság négyévente megalkotja stratégiáját, mellyel a tagállamokat kívánja támogatni. Eredményességét nehéz felmérni, mert a rendszerben lassan történnek meg a változások. Ezalatt azt értem, hogy az adatgyűjtés folyamata lassú és pontatlan a nagy látencia miatt, ezért például egy új szervezet felállítása során több évet vesz igénybe, mire meg lehet mondani, hogy működése hatékony-e tagállami és uniós szinten.

„Az, hogy az emberkereskedelem felszámolására irányuló jelen stratégia (2012-2016) a kívánt hatásokkal fog-e járni, nagymértékben a finanszírozásnak, valamint az e közleményben említett valamennyi szereplő részvételének függvénye lesz.”⁶⁰

6.2 A magyar négyéves stratégiai tervdokumentum (2013-2016)⁶¹

A jelenlegi négyéves tervdokumentum a 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát váltotta fel, mely egyben Magyarország első stratégiája volt ezen a területen. A cselekvésorientált tervben meghatározott célkitűzések megvalósultak. Hangsúlyozta, hogy a fokozottan veszélyeztetett áldozati körök igényeit szem előtt tartsák és értékeljék, hogy mik azok a tényezők, amelyek

⁵⁹ **Európai Bizottság:** Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012-2016) – Értékelés és nyomon követés. 23. oldal (letöltve:2014.10.10.)

<http://emberkereskedelem.kormany.hu/download/b/1c/a0000/EU-s%20strat%C3%A9gia.pdf>

⁶⁰ **Európai Bizottság:** Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012-2016) – Értékelés és nyomon követés 23. oldal (letöltve:2014.10.10.)

<http://emberkereskedelem.kormany.hu/download/b/1c/a0000/EU-s%20strat%C3%A9gia.pdf>

⁶¹ **Belügyminisztérium:** Az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentum 1-82. oldal (letöltve: 2014.10.09.)

http://emberkereskedelem.kormany.hu/download/4/d7/70000/Emberkereskedelem%20elleni%20nemzeti%20strat%C3%A9gia%202013-2016_kiadv%C3%A1ny.pdf

áldozattá válásukhoz vezetnek. Meghatározta, hogy valamennyi elkövetői magatartással szemben aktívan fel kell lépni, melynek az új Btk. megalkotása során eleget is tett a jogalkotó. A második, a 2013-2016 közötti tervdokumentum a régi stratégiát továbbfejlesztve és az európai uniós törekvéseket és prioritásokat beépítve készült el. Így a tervek között szerepel az áldozatok számának csökkentése, hatékonyabb fellépés az elkövetőkkel szemben, áldozattá vált személyek irányítása, azonosítása, védelme, ellátása és reintegrációja hatékonyabban működjön, mivel széleskörű a problémák merültek fel, ilyen az áldozatok áldozattudatának hiánya, nem ismerik a jogaikat és lehetőségeiket, a támogatások alulfinanszírozottak és alacsony az áldozatsegítő szolgálatoknál dolgozó pszichológusok és szociális munkások száma.

6.2.1 A nemzeti stratégia 5 fő prioritása:

- Megfelelő, jól működő áldozatazonosítási, irányítási és védelmi rendszer működtetése
- Hatékony megelőzés és tudatformálás, tudatosságnövelés
- Az elkövetők felderítése, felelősségre vonása, a sértettek/áldozatok jogainak, és érdekeinek megóvása
- Koordináció megerősítése a releváns hazai kormányzati, fél-kormányzati és civil szervezetek bevonásával
- Biztonságos visszatérés és a reintegráció lehetőségeinek kormányzati szintű feltérképezése, támogató intézkedések kidolgozása

A tervdokumentum minden prioritásra meghatározza az intézkedést, végrehajtásért felelős szervezetet, a forrást, eszközt és határidőt. A dokumentum rengeteg, közel 50 intézkedést tartalmaz a közeljövőre nézve, melyek lassan megvalósításra kerülnek. Alábbiakban ezekből szeretnék bemutatni pár bűnmegelőzést elősegítő aktust.

6.2.2 A már megvalósult bűnmegelőzési platformok

A stratégiában kitűzött célokon folyamatosan dolgoznak a szakemberek és a kijelölt szervek. Az elmúlt évben sikerült felvenni a kapcsolatot a magyar áldozatok fő célországáival, ennek keretében lezajlott egy sikeres kampány, együttműködési megállapodást kötött a rendőrség és kidolgozásra került egy projekt.

6.2.2.1 A magyar-holland együttműködés⁶²

A magyar és a holland rendőrség műveleti együttműködési akcióttervet írt alá az emberkereskedelem elleni hatékony fellépés érdekében. Hollandia a magyar áldozatok célországává vált az elmúlt időszakban, különösen a munkacélú kizsákmányolás és a prostitúció körében. Amszterdamban még egy Molensteeg,⁶³ azaz "Nyíregyháza utca" is van, amelyről minden kliens tudja, hogy a magyar lányok utcája. Csak a holland térségben 2011-ben 120 regisztrált magyar lány vált emberkereskedelem áldozatává, míg 2012-ben ez a szám 70 volt. Éves kimutatások alapján a magyar származású áldozatok az első három hely valamelyikén szerepelnek. Az együttműködést 2013 végén kötötték, melynek célja egy kézikönyv kiadása, ami bemutatja a jogrendszeri, gyakorlati és igazságügyi hierarchia felépítésének különbözőségeit angol, holland, illetve magyar nyelven. Ezen kívül kiépítésre került a gyors információáramlás segítése érdekében egy jelzőrendszer a nyomozóhatóságok között.

6.2.2.2 Projekt a nemzetközi áldozatkezelési mechanizmus kialakítására⁶⁴

A Belügyminisztérium pályázatot nyújtott be az Európai Unióhoz "Az emberkereskedelem áldozatainak irányítása és segítése" címmel. A cél, hogy csökkentsék a szexuális kizsákmányolásra való keresletet, mely a célországokkal történő együttműködésekkel küszöbölhető ki. Ennek érdekében kell kidolgozni egy nemzetközi áldozatkezelési mechanizmust Magyarország és a célországok, Belgium és Hollandia között. A projekt várható eredményei között szerepel, hogy felmérjék a magyar állampolgárok szükségleteit, problémáit, és a célországokban dolgozó civil szervezetek hálózatát és kapacitását. Emellett honlap készítése is a tervek között szerepelt, mely weboldal már elérhető magyar⁶⁵ és angol⁶⁶ nyelven is az érdeklődő közönség számára. A 2014. február 1-jén megkezdett projekt költsége 106 millió forint.

⁶² **sz.n.:** Magyar-holland rendőrségi akciótterv az emberkereskedelem ellenében.
<http://www.jogiforum.hu/hirek/30091> (letöltve: 2014.09.23.)

⁶³ **sz.n.:** Húsz perc szex, húsz euró – magyar prostituáltak Amszterdamban.
<http://www.origo.hu/nagyvilag/20121114-egyre-tobben-vannak-hollandiaban-a-magyar-prostitualtak-akik-emberkereskedelem-aldozatai.html> (letöltve: 2014.10.12.)

⁶⁴ **sz.n.:** Konferencia kezdődött az emberkereskedelem áldozatainak segítéséről.
<http://www.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/hirek/konferencia-kezdodott-az-emberkereskedelem-aldozatainak-segiteserol> (letöltve: 2014.09.19.)

⁶⁵ <http://emberkereskedelem.kormany.hu/>

⁶⁶ <http://thb.kormany.hu/>

6.2.2.3 Az új ORFK utasítás⁶⁷

A Nemzeti Stratégiában vállaltak szerint 2013-ban megtörtént a rendőrség prostitúcióval, emberkereskedelem megelőzésével, kezelésével kapcsolatos feladatait szabályozó belső normájának (46/2007. (OT 30.) ORFK utasítás) felülvizsgálata, átalakítása „A prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról” szóló új ORFK Utasítás 13/2014. (V. 16.) számon jelent meg. Az Utasítás meghatározza a prostitúcióhoz kapcsolódó bűncselekmények és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendészeti, bűnügyi, bűnmegelőzési és áldozatsegítési feladatok körét. Az új normával együttesen jelent meg az ORFK Tájékoztatóban a 12/2014. (V. 16.) ORFK utasítás az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos egyes feladatokról. Az új eModus rendszer célja az utasításban meghatározott bűncselekmények bűnmegelőzési, bűnüldözési feladatai ellátásának elősegítése. Ennek érdekében a rendszerbe rögzítenek minden kriminalisztikailag fontos adatot a bűncselekményről, a kihallgatott személyekről, az elkövetés körülményeiről, szervezett bűnözés esetén a kapcsolati rendszer jellemzőiről és az ügyvitelhez kapcsolatos releváns dolgokról.

6.2.2.4 Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat - ORFK együttműködés⁶⁸

A kampány célja, hogy a két szervezet közösen hívja fel a külföldi munkavállalók figyelmét az előfordulható veszélyekre, jogaikra, lehetőségeikre és hogy melyik szervhez tudnak fordulni baj esetén. Fontos, hogy minél több helyen és formában hangoztassuk az emberkereskedelem társadalomra veszélyességét. A projekt sikeressége érdekében a két szerv képviselői megjelentek állásbörzéken, pályaaorientációs napokon és a felsőoktatásba készülő fiatalok osztályfőnöki óráin, hogy ismertessék a tisztességtelen munka intő jeleit. A tájékoztatáson kívül szóróanyagokat és kisfilmeket is készítettek, valamint az okostelefonok térhódítása miatt csinált az EURES egy applikációt is, mely tartalmazza az EURES tanácsadók és a rendőrség elérhetőségeit, az áldozattá válás elkerülését célzó információkat, valamint a bajba jutottakat részére ad felvilágosítást a segítségnyújtás elérhető formáiról.

⁶⁷ **ORFK:** Az Országos Rendőr-főkapitányság hivatalos lapja **ORFK Tájékoztató** (OT) - 2014/12. szám, Budapest, 2014. május 20.

⁶⁸ Szakmai konzultáció: **Fialka-Buczkó Erika r. alezredes** ORFK Bűnmegelőzési Osztály áldozatvédelmi referensének elmondása alapján (Dátum: 2014.10.18.)

7. ÖSSZEGRZÉS

A XXI. században sajnos még mindig léteznek olyan embert próbáló és emberi életet nehezítő jelenségek, mint például az erőszak, kiszolgáltatottság, kizsákmányolás és modern rabszolgaság. Nehezen lehet elhinni, hogy vannak olyan beállítottságú emberek, akik embertársaikat beletaszítják és belekényszerítik ezekbe a helyzetekbe csak azért, hogy nekik ebből hasznuk származzon. Nem lehet elfogadni ezt a magatartást, mert sérti az emberek alapvető jogait, mely minden személyt ugyanúgy megillet. Senkinek nincsen joga ahhoz, hogy mást személyi szabadságában korlátozzon, vagy kényszermunka alá vessen. Az emberkereskedelem egy nagyon súlyos bűncselekmény és társadalmi probléma egyaránt. Minden évben több ezer férfi, nő és gyermek esik áldozatul saját országában vagy külföldön. Szinte minden országot érint a bűncselekmény, akár cél-, tranzit-, vagy származási országgént.

A probléma központját nem a nyomozóhatóságok és a kormányok bűnmegelőzési és bűncselekmény-felderítési stratégiájában kell keresni, hanem a cselekmény szervezettségében, a magas munkanélküliségben, az elszegényedett társadalmi rétegekben és a cselekmény felismerésének a hiányában. A szervezett bűnözési alakzat miatt nagyon nehéz bizonyítani a bűncselekményt. Olyan kiterjedt hálózattal rendelkeznek az elkövetők, hogy a szervezet hierarchiájának csúcsát szinte lehetetlen felfedni. Az áldozatok nem érintkeznek a vezetőkkel, csak a szállító, elszállásoló, illetve a munkáltató személyével, így még ha a rendőrség látókörébe is kerülnek, akkor sem tudnak a fő irányítóról személyleírást adni. Az emberkereskedelem áldozatai sokszor lelkileg sérült emberek, szűk baráti körrel és alacsonyfokú szakképzettséggel. Magyarországon a munkanélküliség aránya a KSH adatai szerint Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön a legmagasabb,⁶⁹ míg az emberkereskedelem magyar áldozatainak a többsége is ebből a keleti régióból származik. Sokan eleinte nem veszik észre, hogy áldozattá váltak, vagy, hogy illegális státuszban tartják őket, ezért emelném a tudatosságot a bűncselekmény körül és olyan programokat indítanék, amelynek központi eleme az áldozattá válás jeleinek az ismertetése. Fontos lenne, hogy az embereket kiskoruktól fogva szembesítsük az emberkereskedelem veszélyeivel. Ehhez főként civil szervezetek előadásaira lenne szükség, hogy megtalálják a megfelelő hangnemet és előadásmódot kisiskolástól, egészen a szakközépiskolás fiatalok nyelvezetéig. Továbbá a

⁶⁹ **Központi Statisztikai Hivatal:** Gyorstájékoztató a Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb adataiból <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun21406.pdf> 7. oldal (letöltve: 2014.10.18.)

nevelőotthonokban a foglalkozások keretében szituációs játékokkal lehetne a fiatalokkal megismertetni a bűncselekményre utaló gyanús jeleket. Ezek kidolgozásához iránymutató lehet a Kormány által működtetett honlap, az emberkereskedelem.kormany.hu, mely külön foglalkozik az áldozattá válás jeleivel az ENSZ Kábítószer- és Bűnmegelőzési Hivatalának (UNODC) „Human Trafficking Indicators” című dokumentuma alapján. Továbbá mindenki érintkezik a nyomtatott vagy elektronikus média valamely formájával, így folyamatos kampányokkal és reklámfelületekkel biztosítanám, hogy a felhívás mindenkihez eljuthasson. Így a megelőzés sikerességét egy tudásalapú felkészülési stratégiában látom. A rendőrség szerepe nagyon fontos az eljárás során, hogy az elkövetőket kézre tudják keríteni. Ehhez viszont kell az áldozatok bizalma, mely sokszor nagyon ingatag a hatóságok felé. A projektek során arra is összpontosítani kellene, hogy az áldozattá válás jelein kívül, ismertessük azokat a szervezeteket, akik áldozatsegítő tevékenységükkel támogatják a sértetteket, valamint az eljárással járó kedvezményeket és a hatóságok általi garanciákat.

A jövőben remélem, hogy a jogszabályok elérik a kívánt joghatást és a Btk. szankciórendszere elég elrettentő lesz ahhoz, hogy az elkövetők ne folyamodjanak a delictum elkövetéséhez. A joggyakorlatban meg kell találni a hatásos módszereket és biztosítani kell az információk gyors áramlását hazai és nemzetközi viszonylatban. A megfelelő gyakorlatokkal és megelőzési formákkal hatékonyan tud majd működni az emberkereskedelem elleni rendszer.

„Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.” – Alaptörvény, III. cikk

8. IRODALOMJEGYZÉK

Könyvek:

1. **Dr. Polt Péter:** *Új Btk. kommentár I. kötet Általános Indoklás*, Nemzeti Közszerolgalati és Tankönyv Kiadó Zrt., 2013
2. **Dr. Blaskó Béla – Dr. Miklós Irén - Pallagi Anikó – Schubauer László – Dr. Zentai Ágnes:** *Büntetőjog Különös Rész I. – Tankönyv*, 125-127. oldal
3. **Póczik Szilveszter — Dunavölgyi Szilveszter:** *Nemzetközi migráció – Nemzetközi kockázatok*. Budapest 2008, HVG-ORAC Lap- és könyvkiadó Kft. kiadása, 442. oldal
4. **Fehér Lenke:** *Nemzetközi emberkereskedelem*. Budapest, 2008

Tanulmányok

1. **Vass Ferenc:** *Az emberkereskedelem és az embercsempészség összefüggései a szervezett bűnözésben*. Tanulmány. Budapest, 2001, 10-26. oldal
2. **Németh József r. alezreder:** *A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépés terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére*. Doktori (PhD) értekezés. 21. oldal (letöltve: 2014.09.19.)
3. **Szöllősy György:** *Az embercsempészség és az emberkereskedelem jogi szabályozása és tendenciái*. TDK Dolgozat. 2014, 14. oldal
4. **Dr. Czine Ágnes:** *Az emberkereskedelem, mint a szervezett bűnözés egyik megjelenési formája*. PhD értekezés. (letöltve: 2014.10.02.)
5. **Fekacs Gyula:** *Emberkereskedelem és bűnüldözés a Dél-Dunántúlon*, 2007
<http://pecshor.hu/periodika/2007/VIII/fekacs.pdf> (letöltve: 2014.10.18.)
6. **Balog Gábor:** *Az emberkereskedelem elleni küzdelem bűnüldözési és bűnmegelőzési vetületei a Határőrség szemszögéből*, 2007
<http://pecshor.hu/periodika/2007/VIII/balog.pdf> (letöltve: 2014.10.18.)

Jogsabályok

1. Magyarország Alaptörvénye

2. 2002/629/IB A Tanács kerethatározata az emberkereskedelem elleni küzdelemről

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002F0629&from=HU>

3. 2006. évi CII. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről

<http://www.complex.hu/kzldat/t0600102.htm/t0600102.htm>

4. Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU IRÁNYELVE az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=HU>

5. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV

6. 2005. évi CXXXV. törvény a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500135.TV

7. 354/2012. (XII.13.) Korm. rendelet az emberkereskedelem áldozatainak azonosítási rendjéről

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200354.KOR&celpara=#xcelparam

8. 13/2014. (V. 16.) ORFK utasítás a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról

9. A Tanács 2004/81/EK IRÁNYELVE (2004. április 29.) a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményekkel érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről

www.nefmi.gov.hu/letolt/EU_jogsabalyok/.../2004_81_ek_iranyelv.doc

10. 25/2013. (VI. 24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről (letöltve: 2014.10.18.)

<http://www.police.hu/sites/default/files/25-2013.pdf>

Internetes források

1. **Belügyminisztérium:** *Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum*
<http://moszlap.hu/uploads/files/migrstrat0416.pdf> (letöltve: 2014.09.19.)
2. **Belügyminisztérium:** *Az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó négyéves stratégiai tervdokumentum*
http://emberkereskedelem.kormany.hu/download/4/d7/70000/Emberkereskedelem%20elleni%20nemzeti%20strat%C3%A9gia%202013-2016_kiadv%C3%A1ny.pdf
3. www.police.hu
4. **Eurostat:** *Trafficking in human beings*
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-TC-14-008/EN/KS-TC-14-008-EN.PDF 10-23. oldal (letöltve: 2014.10.17.)
5. **Európai Bizottság kommunikációs részlege:** *Az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem*
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/jl0058_hu.htm
6. **Európai Bizottság kommunikációs részlege:** *Tartózkodási engedély az emberkereskedelem áldozatai számára*
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/l33187_hu.htm
7. **Európai Migrációs Hálózat:** *Gyakorlati lépések az irreguláris migráció csökkentésére*
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/irregular-migration/12_hungary_national_report_practical_measures_for_reducing_irregular_migration_final_dec2012_en.pdf 6-8. oldal (letöltve: 2014.01.25.)
8. **Karoliny Eszter - Mohay Ágoston:** *Az illegális migráció szabályozása*
<http://www.ittvagyunk.eu/htmls/cikkek.html?articleID=34>
9. **Ügyvédi Kamara:** *Indokolás a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez*

<http://konyvtar.bpugyvedikamara.hu/wp-content/uploads/2012/02/BTKeloterjesztes-tervezet.pdf> (letöltve: 2014.10.04.)

10. **Európai Migrációs Hálózat:** *EMN FOCUSSED STUDY - Az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása a nemzetközi védelem és a kényszerített hazatérés eljárásai során*

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/12b.hungary_trafficking_final_hu_version_november_2013.pdf

1-19. oldal (letöltve: 2014.01.25.)

11. **Amerikai Külügyminisztérium:** *Jelentés az emberkereskedelemtől – 2014*

http://photos.state.gov/libraries/hungary/231771/PDFs/tip2014_hu.pdf

(letöltve: 2014.09.22.)

12. **Amerikai Külügyminisztérium:** *Jelentés az emberkereskedelemtől – 2007*

http://photos.state.gov/libraries/hungary/231771/PDFs/trafficking2007_intro_hu.pdf

(letöltve: 2014.09.22.)

13. **Amerikai Külügyminisztérium Hivatala:** *Besorolás a szintekbe*

<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/226649.htm>

14. **sz.n.:** *Független Államok Közössége*

http://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%BCggetlen_%C3%81llamok_K%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9ge

15. **Belügyminisztérium:** *Tájékoztató az emberkereskedelem jellemzőiről*

<http://thb.kormany.hu/download/4/f0/20000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20az%20emberkereskedelem%20jellemz%C5%91ir%C5%91l.pdf>

(letöltve: 2014.09.14.)

16. **IOM:** *Az emberkereskedelem egészségügyi vonatkozásai, képzési anyag, The Mental Health Aspects of Trafficking in Human Beings, Budapest, 2004*

http://publications.iom.int/bookstore/index.php?main_page=product_info&products_id=195

30-45. oldal (letöltve: 2014.10.07.)

17. **IOM:** *A FIIT – az emberkereskedelem áldozatául esett személyek integrációját támogató és javító projekt*

http://www.iomfrance.org/sites/default/files/FIIT%20Toolkit_HU.pdf

44. oldal (letöltve: 2014.10.07.)

18. **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Hivatala:** *Az áldozatsegítő szolgálat tevékenysége 2010.*
http://kih.gov.hu/documents/10179/16723/2010_beszamolo_Aldozatsegito_Szolgalat
1-82. oldal (letöltve: 2014.10.09.)
19. **Európai Bizottság:** *Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012-2016) – Értékelés és nyomon követés* 23. oldal (letöltve: 2014.10.10.)
<http://emberkereskedelem.kormany.hu/download/b/1c/a0000/EU-s%20strat%C3%A9gia.pdf>
20. <http://emberkereskedelem.kormany.hu/>
21. <http://thb.kormany.hu/>
22. **ORFK:** Az Országos Rendőr-főkapitányság hivatalos lapja **ORFK Tájékoztató (OT)**
- 2014/12. szám, Budapest, 2014. május 20.

Cikkek az emberkereskedelem témakörében:

1. **sz.n.:** *Emberkereskedelem – Az áldozattá válás jelei, a megelőzés lehetőségei – A Szigeten nyitotta meg kampányát a BM*
<http://www.jogiforum.hu/hirek/32321> (letöltve: 2014.09.23.)
2. **sz.n.:** *Magyar-holland rendőrségi akcióterv az emberkereskedelem ellenében*
<http://www.jogiforum.hu/hirek/30091> (letöltve: 2014.09.23.)
3. **sz.n.:** *Húsz perc szex, húsz euró – magyar prostituáltak Amszterdamban*
<http://www.origo.hu/nagyvilag/20121114-egyre-tobben-vannak-hollandiaban-a-magyar-prostitutaltak-akik-emberkereskedelem-aldozatai.html> (letöltve: 2014.10.12.)
4. **sz.n.:** *Konferencia kezdődött az emberkereskedelem áldozatainak segítéséről*
<http://www.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/hirek/konferencia-kezdodott-az-emberkereskedelem-aldozatainak-segiteserol> (letöltve: 2014.09.19.)
5. **sz.n.:** *Keresési találatok az "emberkereskedelem" kulcsszóra*
<http://cimkezes.origo.hu/cimkek/emberkereskedelem/index.html?tag=emberkereskedelem&hits=100&offset=0>